

Jakt och viltvård

Sammanfattning

I betänkandet behandlar utskottet 30 motionsyrkanden om jakt och viltvård från den allmänna motionstiden 2014. Yrkandena berör frågor om en viltmyndighet, miljöorganisationernas talerätt, jakttider, vildsvinsförvaltning, dubbelregistrering av jaktområden, småviltsjakt ovanför odlingsgränsen och terrängkörning vid jakt. Flertalet motionsyrkanden rör frågor där riksdagen har delegerat beslutanderätten till regeringen och till de myndigheter som har särskild sakkunskap på området.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen ska låta utreda ett antal frågor som den nu avvecklade Jaktlagsutredningen haft i uppdrag att utreda. Vidare föreslår utskottet med anledning av ett motionsyrkande ett tillkännagivande om att regeringen bör inrätta en myndighet för viltförvaltning och jaktfrågor. Övriga motionsyrkanden avstyrks, främst med hänvisning till gällande regelverk eller till att frågorna är under beredning.

I betänkandet finns tio reservationer (S, M, SD, MP, C, V) och ett särskilt yttrande (M, C, KD).

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Bakgrund	6
Utskottets överväganden	7
Utredning av jakt- och viltvårdsfrågor	7
En viltmyndighet m.m.	11
Miljöorganisationers talerätt m.m.	15
Jakttider	18
Vildsvinsförvaltning	20
Jaktmedel m.m.	23
Grytjakt	27
Småviltsjakt m.m.	29
Dubbelregistrering av jaktområden	32
Terrängkörning vid jakt	34
Reservationer	37
1. Viltmyndighet, punkt 2 (S, MP, V)	37
2. Hållbar jaktpolitik, punkt 3 (C)	37
3. Miljöorganisationers talerätt m.m., punkt 4 (SD)	38
4. Jakttider, punkt 5 (SD)	38
5. Vildsvinsförvaltning, punkt 6 (M)	39
6. Vildsvinsförvaltning, punkt 6 (SD)	40
7. Jakt på uppfödd fågel, punkt 8 (V)	40
8. Grytjakt, punkt 9 (V)	41
9. Dubbelregistrering av jaktområden, punkt 11 (SD)	42
10. Terrängkörning vid jakt, punkt 12 (M, SD)	42
Särskilt yttrande	44
Miljöorganisationers talerätt m.m., punkt 4 (M, C, KD)	44
<i>Bilaga</i>	
Förteckning över behandlade förslag	45
Motioner från allmänna motionstiden 2014/15	45

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Utredning av jakt- och viltvårdsfrågor

Utskottet tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska utreda vissa jaktfrågor.

2. Viltmyndighet

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad utskottet anför om att regeringen ska inrätta en ny myndighet med ansvar för jaktfrågor och viltförvaltning. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 14.

Reservation 1 (S, MP, V)

3. Hållbar jaktpolitik

Riksdagen avslår motion

2014/15:2543 av Eskil Erlandsson (C) yrkande 1.

Reservation 2 (C)

4. Miljöorganisationers talerätt m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4 samt

2014/15:2534 av Eva Lohman (M).

Reservation 3 (SD)

5. Jakttider

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:75 av Magnus Persson (SD) delyrkande 2,

2014/15:170 av Cecilia Widegren (M) och

2014/15:2378 av Saila Quicklund (M).

Reservation 4 (SD)

6. Vildsvinsförvaltning

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:1067 av Betty Malmberg (M) i denna del,

2014/15:1248 av Sten Bergheden (M) yrkande 1,

2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 2 och

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 10.

Reservation 5 (M)

Reservation 6 (SD)

7. Jaktmedel m.m.

Riksdagen avslår motionerna

2014/15:76 av Magnus Persson (SD),

2014/15:663 av Jan Ericson (M),

2014/15:664 av Jan Ericson (M),
2014/15:685 av Jan Ericson (M) och
2014/15:1067 av Betty Malmberg (M) i denna del.

8. Jakt på uppfödd fågel

Riksdagen avslår motion
2014/15:684 av Jan Ericson (M).

Reservation 7 (V)

9. Grytjakt

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:413 av Birgitta Ohlsson (FP) och
2014/15:680 av Jan Ericson (M).

Reservation 8 (V)

10. Småviltsjakt m.m.

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:32 av Nina Lundström (FP) yrkande 2 och
2014/15:2330 av Saila Quicklund (M).

11. Dubbelregistrering av jaktområden

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:101 av Edward Riedl (M),
2014/15:1913 av Krister Hammarbergh (M) och
2014/15:2779 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2.

Reservation 9 (SD)

12. Terrängkörning vid jakt

Riksdagen avslår motionerna
2014/15:461 av Helén Pettersson i Umeå (S),
2014/15:1948 av Krister Hammarbergh (M),
2014/15:2409 av Finn Bengtsson m.fl. (M),
2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 7 och
2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 12 och 13.

Reservation 10 (M, SD)

Stockholm den 19 mars 2015

På miljö- och jordbruksutskottets vägnar

Matilda Ernkrans

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Matilda Ernkrans (S), Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Isak From (S), Johan Hultberg (M), Maria Strömkvist (S), Åsa Coenraads (M), Jan-Olof Larsson (S), Gunilla Nordgren (M), Monica Haider (S), Anders Forsberg (SD), Lars Tysklind (FP), Jens Holm (V), Magnus Oscarsson (KD), Marianne Pettersson (S), Runar Filper (SD) och Emma Nohrén (MP).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlas sammanlagt 30 motionsyrkanden om jakt och viltvård från den allmänna motionstiden 2014. Motionerna tar bl.a. upp frågor om en viltmyndighet, miljöorganisationernas talerätt, jakttider, vildsvinsförvaltning, dubbelregistrering av jaktområden, småviltsjakt ovanför odlingsgränsen och terrängkörning vid jakt.

Utskottet föreslår ett tillkännagivande om att regeringen ska låta utreda ett antal frågor som den nu avvecklade Jaktlagsutredningen haft i uppdrag att utreda. Vidare föreslår utskottet med anledning av ett motionsyrkande ett tillkännagivande om att regeringen bör inrätta en myndighet för viltförvaltning och jaktfrågor. Övriga motionsyrkanden avstyrks, i huvudsak med hänvisning till att frågorna är under beredning.

I betänkandet finns nio reservationer.

Bakgrund

Riksdagen har genom 30 § jaktlagen (1987:259) delegerat till regeringen att meddela föreskrifter om jakt, jakttider, skyddsjakt och vilka vapen och jaktmedel i övrigt som får användas. Genom 29 § jaktlagen har riksdagen delegerat till regeringen att meddela föreskrifter om de tider när olika slag av vilt får jagas inom skilda delar av landet samt föreskrifter om tillstånd till jakt för att förhindra skador av vilt. De nuvarande jakttiderna bygger på ett omfattande remissunderlag från Naturvårdsverket, länsstyrelser, jägarorganisationer, naturvårdsorganisationer och viltforskningen. Riksdagen har således delegerat normgivningsmakten i dessa frågor till regeringen. Därtill är Sverige bundet av ett antal EU-direktiv om naturvård som i några avseenden begränsar Sveriges möjligheter att självt bestämma hur stammarna av olika arter ska förvaltas (bet. 2012/13:MJU17).

Utskottets överväganden

Utredning av jakt- och viltvårdsfrågor

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller utskottets förslag om att utreda ett antal jakt- och viltvårdsfrågor.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 19 juli 2012 att tillsätta en utredning som skulle se över den svenska jaktlagstiftningen. I kommittédirektivet (2012:77) sammanfattas uppdraget enligt följande.

En särskild utredare ska se över den svenska jaktlagstiftningen med syfte att få till stånd dels en modern lagstiftning med tydlig systematik och moderna bestämmelser för en långsiktigt hållbar jakt och viltvård samt djurskydd för de vilda djuren, dels ett förbättrat genomförande av Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Myndighetsansvaret för jakten och viltvården ska utvärderas. En partiell översyn av lagen (2000:592) om viltvårdsområden ska också göras. Utredaren ska också överväga möjligheten att avskaffa den s.k. dubbla jakträtt som finns inom vissa delar av renkötselområdet till följd av bestämmelsen i 25 § rennäringslagen (1971:437) om rätt för medlemmar i samebyar att jaga på renbetesfjällen och i lappmarkerna. Utredaren ska vidare överväga hur jakten, inom ramen för Sveriges EU-rättsliga åtaganden, långsiktigt kan tryggas på renbetesfjällen i Jämtlands län och på kronomarken ovanför odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län. Utredningen antog namnet Jaktlagsutredningen.

Enligt tilläggsdirektiv (2013:66) skulle uppdraget redovisas slutligt senast den 30 december 2015.

Regeringen beslutade den 5 februari 2015 att Jaktlagsutredningen (N 2012:01) ska upphöra och gav statsrådet Bucht i uppdrag att fatta de beslut som behövs för att avveckla utredningen.

Utskottets ställningstagande

Den tidigare regeringen hade förlängt tiden för redovisningen av utredningsresultatet till den 30 december 2015. Detta torde enligt utskottets uppfattning innebära att vissa frågor som legat på utredningens bord varit delvis färdigutredda. Beslutet att utredningen ska upphöra innebär att flera viktiga frågor lämnas utan att ha utretts färdigt. För att viltförvaltningen i Sverige ska förbättras och effektiviseras anser utskottet att åtminstone vissa av de frågor som utretts av Jaktlagsutredningen bör utredas vidare.

Utskottet anser mot den bakgrunden att regeringen bör utreda följande frågor. Förslagen grundar sig på det tidigare kommittédirektivet (dir. 2012:77) Översyn av jaktlagstiftningen m.m.

Samernas rätt att jaga, den s.k. dubbla jakträtten

Fastighetsägaren har enligt 10 § jaktlagen jakträtten på den mark som hör till fastigheten. Enligt rennäringslagen har en medlem i en sameby emellertid rätt att jaga på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen i Jämtlands län eller i de delar som i lagen kallas lappmarkerna i Västerbottens och Norrbottens län när renskötsel är tillåten där (25 §). Denna rätt att jaga gäller på både statlig och privat mark och ingår i den bruksrätt som renskötselrätten utgör. Den är underkastad de begränsningar som följer av jaktlagstiftningen. En samebymedlem har dock inte ensamrätt till jakten på dessa marker eftersom markägaren har den jakträtt som följer med äganderätten till marken. Det finns således en dubbel jakträtt.

Regeringen föreslog i proposition 2009/10:239 om älgförvaltningen att det nya älgförvaltningssystemet ska gälla även i de delar av landet där en medlem i en sameby har rätt att jaga. Detta innebär för marken utanför älgskötselområdena att marken blir dubbelregistrerad. Det innebär att älgmarken inom en sameby registreras som ett enda licensområde med en älgutdelning för samebymedlemmarna. Inom detta större licensområde registreras dessutom särskilda licensområden som omfattar den privata marken med en egen älgutdelning för varje område.

Riksdagen tillkännagav vid behandlingen av propositionen att det parallella nyttjandet av jaktmarken av såväl samer som andra jaktlag skapar en onödig konflikt mellan samebyar och annan ortsbefolkning. Enligt riksdagens beslut ska därför regeringen se över möjligheterna att undanröja den dubbla jakträtten och återkomma till riksdagen med ett förslag i frågan. I översynen bör det enligt riksdagen presenteras förslag på hur man löser de situationer när det krävs compensation (bet. 2010/11:MJU6, rskr. 2010/11:49).

Det bör mot bakgrund av det anförda göras en översyn av möjligheterna att undanröja den dubbla jakträtten inom vissa delar av renskötselområdet.

Rätt till jakt efter småvilt på kronomarken ovanför odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län samt på renbetesfjällen i Jämtlands län, den s.k. fjälljakten

På sådan kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition och på renbetesfjällen får enligt 32 § rennäringslagen nyttjanderätt upplåtas om upplåtelsen kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln. Upplåtelse av jakt får dock endast ske om upplåtelsen är förenlig med god viltvård och kan ske utan besvärande intrång i rätten till jakt enligt 25 §. Enligt 3 § rennäringsförordningen (1993:384) i dess lydelse före den 1 juli 2007 skulle rätt till sådan småviltsjakt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen som inte bedrivs yrkesmässigt upplåtas till den som är fast bosatt i Sverige. Den fick dock endast upplåtas om det inte uppkom någon

olägenhet av betydelse för rennärigen, om hinder inte mötte enligt bestämmelserna i 32 § rennäringslagen och om jakten inte inverkade på miljön, turismen eller andra intressen.

Regeringen beslutade den 22 mars 2007 att ändra 3 § rennäringsförordningen så att kravet på att upplåtelse endast skulle ske till den som är fast bosatt i Sverige togs bort fr.o.m. den 1 juli 2007. Ändringen i 3 § rennäringsförordningen skedde efter en grundlig analys i Regeringskansliet av bestämmelsens förenlighet med artikel 12 och 49 i EG-fördraget (nu artikel 18 och 56 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Regeringen konstaterade att bestämmelsen inte kunde behållas.

Det bör emellertid även i fortsättningen finnas möjlighet att vid behov kunna begränsa antalet jägare så att jakten inte kommer i strid med de villkor som finns i rennäringslagen, rennäringsförordningen och Jordbruksverkets föreskrifter. Även bestämmelsen i 4 § jaktlagen att viltet ska vårdas i syfte att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammarna och att jakten ska anpassas efter tillgången på vilt gör att det kan finnas behov av en sådan begränsning. Dessa skyddsbestämmelser är oförändrade, men genom ändringen i 3 § rennäringsförordningen kan tillämpningen inte längre basera sig på jägarens bosättningsland. Det har framförts att jaktrycket på de aktuella markerna blivit oacceptabelt högt genom tillströmningen av utländska jägare.

Riksdagen har tillkännagett att regeringen långsiktigt bör trygga fjälljakten och i det arbetet ompröva bestämmelserna i 3 § rennäringsförordningen i syfte att återgå till regleringen som den var utformad före ändringen 2007 (bet. 2011/12:MJU13, rskr. 2011/12:172).

Det bör mot bakgrund av det anförda göras en översyn av hur man inom ramen för EU-rätten långsiktigt kan trygga jakten på renbetesfjällen i Jämtlands län och på kronomarken ovanför odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län.

Jakt på allmänt vatten

På allmänt vatten där fastighetsägare inte har jakträtt, liksom på sådana holmar, klippor och skär som inte hör till något hemman, får enligt 12 § andra stycket jaktlagen jakt bedrivas endast efter tillstånd. Regeringen eller länsstyrelsen får genom beslut i det enskilda fallet eller genom föreskrifter bevilja sådana tillstånd. Det finns önskemål om att det skapas en mer enhetlig hantering över landet och att förutsättningarna för att fler ska kunna få tillgång till denna jaktliga resurs klarläggs. Det bör övervägas hur möjligheterna till jakt på allmänt vatten kan förenklas och handläggningen effektiviseras.

Jakt i Sveriges ekonomiska zon

Jaktlagen gäller enligt 1 § andra stycket i särskilt angivna fall även inom Sveriges ekonomiska zon. Enligt 3 § är viltet fredat och får jagas endast om det följer av jaktlagen eller av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Detta

gäller även inom Sveriges ekonomiska zon. För utnyttjande av naturtillgångar inom den ekonomiska zonen krävs emellertid tillstånd enligt 5 § lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon.

Enligt 10 § lagen är det som huvudregel fastighetsägaren som har jakträtten. På allmänt vatten får, som framgår ovan, jakt bedrivas med särskilt tillstånd. Denna reglering innebär att fredningsbestämmelserna gäller även inom den ekonomiska zonen, medan ingen har jakträtt utanför territorialvattengränsen. Det har påpekats att detta förhindrar jakt på den säl som förekommer där. Det bör övervägas hur möjligheterna till jakt i Sveriges ekonomiska zon kan förenklas och hur handläggningen kan effektiviseras.

Förvaltning av säl

Jakt på säl kan enligt jaktlagstiftningen ske som skydds jakt efter ansökan eller på en myndighets initiativ efter ett beslut av Naturvårdsverket. Mot bakgrund av den starka tillväxten av främst gråsäl och vikare har det framställts önskemål om en översyn av regelverket om säljakten och om att det tas fram en förvaltningsplan för gråsäl och vikare som är gemensam för Sverige och Finland. Det finns önskemål om att säl ska ingå i den regionala förvaltningen och att jakten ska få bedrivas fram till mittlinjen inom Sveriges ekonomiska zon. Möjligheterna att regionalisera sälförvaltningen och klargöra möjliga effekter på sälbeståndet vid en regionalisering bör prövas.

Jakt på kronhjort

Allmän jakt på vuxen kronhjort får endast bedrivas i Skåne. I övriga landet får vuxen kronhjort bara jagas i kronhjortsskötselområden som registrerats av länsstyrelsen. Flera intresseorganisationer har framfört att det, med hänsyn till det växande skadeproblemet med kronhjort, bör övervägas om inte allmän jakt är en bättre förvaltningsmetod. Omfattningen av skadeproblemet bör kartläggas, och vid behov bör lämpliga åtgärder föreslås.

Regelförenklingar i fråga om viltvårdsområden

Enligt lagen om viltvårdsområden kan två eller flera fastigheter sammanföras till ett viltvårdsområde i syfte att främja viltvården genom en samordning av jakten och åtgärder till skydd och stöd för viltet. De fastigheter som ingår i området bildar en viltvårdsområdesförening. Möjligheterna att förenkla överlåtelser eller upplåtelser av jakträtt i en viltvårdsområdesförening bör undersökas.

Allmän regelförenkling

Det är angeläget att nya regelverk utformas enkelt men ändå uppnår sitt syfte effektivt. Möjligheterna till regelförenkling och eventuella andra regelförändringar bör därför beaktas vid de nu föreslagna övervägandena.

Med det anförda föreslår utskottet att riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening att de nu angivna jakt- och viltvårdsfrågorna bör utredas.

En viltmyndighet m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller en motion om att jaktfrågor och viltförvaltning bör samlas i en ny myndighet och avslår en motion om hållbar jakt-politik.

Jämför reservation 1 (S, MP, V).

Motionerna

I motion 2014/15:2543 av Eskil Erlandsson (C) yrkande 1 om en hållbar jakt-politik anfördes att vi i Sverige har en stor artrikedom och livskraftiga viltstam-mar. Möjligheterna som vår natur erbjuder med rekreation, motion och jakt innebär också ett stort ansvar att bruka och nyttja naturen på ett sätt som är långsiktigt hållbart. Viltkött är klimatsmart. Därför kan det finnas skäl att exempelvis förbättra möjligheterna till jakt som både kan säkra den biologiska mångfalden och ge förutsättningar för fler jobb i hela landet. Dessutom behöver vi enligt motionären se till att vi kan få mer klimatsmart mat på våra köks-bord.

Enligt motion 2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 14 bör viltförvaltning och jaktfrågor samlas i en ny myndighet. Det bör tas ett samlat grepp kring hur viltförvaltningen ska organiseras i staten. Jaktlagsut-redningen föreslog att en ny myndighet skulle inrättas med ansvar för viltför-valtning och jaktfrågor. Alliansen instämmer i förslaget och anser att en ny viltmyndighet som tar ett helhetsgrepp på dessa frågor snarast bör inrättas.

Kompletterande uppgifter

Bakgrund

Enligt Naturvårdsverkets regleringsbrev för 2015 ska Naturvårdsverket göra en översyn av vilt- och rovdjursförvaltningen som ska resultera i en övergripande strategi för svensk vilt- och rovdjursförvaltning. Strategin ska innehålla en övergripande vision, mål och delmål för det ansvar som Naturvårdsverket har som central myndighet för frågor om vilt, rovdjur och jakt samt en handlingsplan för att förbättra kapaciteten att samordna och vägleda länsstyrelser-nas arbete med vilt- och rovdjursförvaltning. Uppdraget ska redovisas senast den 30 juni 2015.

I budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23) anfördes att viltet i Sverige är en viktig resurs som måste förvaltas långsiktigt. Vilda djur

är en del av den naturupplevelse som många söker. Jakt är en populär fritidssysselsättning i Sverige. Antalet lösta jaktkort under jaktsäsongen 2012/13 var ca 300 000. Jakt- och viltförvaltning ska fungera tillsammans med övriga näringar på landsbygden och naturresurserna i stort. Det innebär att en god förvaltning av jaktbara vilda arter kännetecknas av en acceptabel balans mellan skador, skadeförebyggande arbete och nytta av vilt inom ramen för ett hållbart nyttjande. Rovdjursförvaltningen behöver utvecklas för att alla våra stora rovdjur ska uppnå och långsiktigt bibehålla en gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Det är särskilt viktigt med ytterligare åtgärder för att förebygga konflikter kring rovdjur.

Svenska Jägareförbundet har sedan 1938 ett uppdrag att leda delar av jakten och viltvården i Sverige (bet. 2013/14: MJU19). För detta s.k. allmänna uppdrag får förbundet bidrag ur Viltvårdsfonden. Av regeringens beslut om uppdraget till Svenska Jägareförbundet för 2015 framgår att förbundet ska tillhandahålla övergripande information om jakt- och viltvårdsfrågor till allmänheten. Informationen ska vara lättillgänglig och objektiv. Enligt Svenska Jägareförbundets stadgar ska förbundet genom en riksomfattande organisation, som består av länsjaktvårdsföreningar och kretsar ta till vara medlemmarnas intresse för jakt och viltförvaltning genom att lokalt, nationellt och internationellt arbeta för den svenska jakttraditionen och för jaktens framtid, föra fram jaktens stora värde för människors livskvalitet och arbeta för artrika och livskraftiga viltstammar och jakt bedriven utifrån god kunskap och hög etik och arbeta med information, opinionsbildning och utbildning.

Viltforskning

Utskottet har informerats om att Naturvårdsverket årligen tilldelas ca 18 miljoner kronor ur Viltvårdsfonden för att finansiera viltforskning. Syftet med forskningsfinansieringen är att utveckla vetenskapligt baserad kunskap till stöd för en långsiktigt hållbar förvaltning av vilt som naturresurs. Forskningen inriktas särskilt mot jaktbara eller potentiellt jaktbara arter, samt arter som i dag eller inom en snar framtid kommer att fordra åtgärder för att t.ex. reglera antal och utbredning eller minska skador. Dessutom är forskning om människans relation till viltet och själva förvaltningen av avgörande betydelse eftersom det är människan som i slutändan styr viltförvaltningens mål och medel. Medlen ur fonden används främst för att finansiera forskning och forskningsanknutna insatser till stöd för viltförvaltande myndigheter och organisationer på central, regional och lokal nivå. Medel utlyses i konkurrens i juni–september varje år, och forskare från universitet och högskolor kan då söka.

Den nya forskningsstrategin Viltet och viltförvaltningen – Forskningsstrategi för perioden 2015–2020 för Naturvårdsverkets forskningsmedel ur Viltvårdsfonden prioriterar frågor där det behövs en kunskapsuppbyggnad till stöd för viltförvaltningen. Följande forskningsområden är prioriterade:

- verktyg för viltförvaltningen
- från en- till flerartsförvaltning

- framtidens viltförvaltning.

I forskningsstrategin anförts att viltet på många håll har blivit en väsentlig del av markanvändningen för köttet, upplevelser och rekreation m.m., vid sidan av skogs- och jordbruk, och den utvecklingen förväntas öka. Viltbruk är en term som allt oftare används för att beskriva detta. Utvecklingen av mångbruk av mark för många olika ändamål är en ständigt pågående process i samhället, och mångbrukets betydelse och värden lyfts fram i många sammanhang. Miljömålsberedningen uttrycker i delbetänkandet Långsiktigt hållbar markanvändning (SOU 2013:43) att exempelvis fiske, jakt och turism är viktiga former av markanvändning som även representerar betydande ekonomiska värden och kan bidra till en god folkhälsa och ökat välbefinnande. Med ökat anspråk på markresurser för olika ändamål följer samtidigt konflikter mellan olika intressen. Att balansera olika intressen i samhället är alltjämt en av viltförvaltningens stora utmaningar och också dess vardag.

Jaktlagsutredningens förslag om en myndighet för jakt och viltförvaltning

I budgetpropositionen för 2015 redovisas att den tidigare regeringen i juli 2012 tillsatte en utredning för att se över den svenska jaktlagstiftningen. Syftet med översynen är att ta fram moderna bestämmelser för en långsiktig jakt och viltvård, ge lagstiftningen en tydligare systematik än i dag samt möjliggöra ett förbättrat genomförande av Sveriges EU-rättsliga åtaganden (dir. 2012:77).

Ett delbetänkande om en utvärdering av myndighetsansvaret överlämnades i oktober 2013. Betänkandet bereds för närvarande inom Regeringskansliet.

Som tidigare nämnts beslutade regeringen den 5 februari 2015 att Jaktlagsutredningen (N 2012:01) ska upphöra och gav statsrådet Bucht i uppdrag att fatta de beslut som behövs för att avveckla utredningens verksamhet.

Jaktlagsutredningen anför i utredningsbetänkandet Viltmyndigheten – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71) att det är klarlagt att viltförhållandena har förändrats. Stammarna av jaktbart vilt är i dag, i ett historiskt perspektiv, osedvanligt stora. När jaktlagen kom till 1938 var läget annorlunda. Många arter var hotade, och utmaningen var att återskapa goda viltstammar.

Utredningen konstaterar att Naturvårdsverket inte har varit drivande i jakt- och viltförvaltningsfrågor och att det finns anledning att tro att den omorganisation som skett inte gynnat dessa frågor. I övrigt har det inte gått att objektivt belägga kritiken mot Naturvårdsverket. Utredningen har noterat att det finns ett utbrett missnöje och misstroende, främst hos markägar- och jägarorganisationerna.

De stora viltstammarna med deras skadeeffekter innebär en förändring för olika samhällssektorer. Utredningen anser att det finns anledning att i framtiden i ökad utsträckning göra en avvägning mellan jakt och brukandet av mark eller skog, och inte som tidigare i huvudsak begränsa avvägningen till jakt och bevarande av vilt. Om en fungerande viltförvaltning samtidigt kan medverka till en utveckling av jakt som landsbygdsnäring är det positivt.

Utredningen föreslår i första hand att en ny sammanhållen myndighet för jakt och viltförvaltning – Viltmyndigheten – bildas med bred tvärvetenskaplig kompetens. En sådan myndighet har enligt utredningen de bästa förutsättningarna att ansvara för en väl fungerande jakt och viltförvaltning framöver. I andra hand, och under förutsättning att verket förmår utveckla en aktiv förvaltning med en sammanhållen jakt- och viltförvaltningsenhet, föreslår utredningen att Naturvårdsverket behåller ansvaret. En tredje möjlighet är att jakt- och viltförvaltningsfrågorna flyttas från Naturvårdsverket till Skogsstyrelsen eller Jordbruksverket. Den framtida myndigheten ska enligt utredningens förslag ha ett särskilt uppdrag att främja jakt som näring.

Som redovisats ovan bereds delbetänkandet Viltmyndigheten – jakt och viltförvaltning i en ny tid (SOU 2013:71) för närvarande inom Regeringskansliet, och det har enligt uppdrag från Näringsdepartementet remissbehandlats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill framhålla att det behövs stor kunskap för att viltförvaltning och jakt ska kunna bedrivas på ett sätt som är effektivt, långsiktigt hållbart och etiskt försvarbart. Kunskap från viltforskningen är betydelsefull för beslut på alla nivåer – från regeringen och länsstyrelserna till jaktlag och den enskilda jägaren. Den information som framkommer via viltforskningen är även till gagn för näringar och allmänhet (bet. 2012/13:MJU17).

Utskottet anser i likhet med regeringen att jakt- och viltförvaltning ska fungera tillsammans med övriga näringar på landsbygden och naturresurserna i stort. Det innebär att en god förvaltning av jaktbara vilda arter kännetecknas av en acceptabel balans mellan skador, skadeförebyggande arbete och nytta av vilt inom ramen för ett hållbart nyttjande. Jakten är inte bara en fritidssysselsättning, den är även en möjlighet för näringsverksamhet på landsbygden.

Utskottet konstaterar vidare att regeringen har gett Naturvårdsverket i uppdrag att senast den 30 juni 2015 göra en översyn av vilt- och rovdjursförvaltningen som ska resultera i en övergripande strategi för svensk vilt- och rovdjursförvaltning.

Utskottet anser att den svenska viltrikedom är en stor tillgång. Jakt har en lång tradition i vårt land som vi vill värna. Den är även en central del i viltvården och är också en stor fritidssysselsättning. Den har också ett högt friskvårdsvärde. All jakt måste bedrivas under noggrant reglerade förhållanden. Genom jägarexamen lär sig jägarna att bedriva viltvård och jakt. Med rätten att jaga följer även en skyldighet att bedriva viltvård. Jakt ställer stora krav på ansvar från dem som utför jakten. Art- och viltrikedom är stor i Sverige, och även den bör värnas. Men en god art- och viltrikedom kräver en god och balanserad förvaltning av viltet. Det är viktigt att det finns en reglering så att viltet får skydd och att jakten anpassas efter tillgången på vilt. All jakt och viltvård måste utgå från en balans mellan djur, natur och människa.

Naturvårdsverket har huvudansvaret för viltförvaltningen. Det finns emellertid ett missnöje med Naturvårdsverkets hantering av jakt- och viltförvaltningsfrågorna. Utskottet föreslår en omstart i jaktfrågorna för att minska konflikterna. Utskottet välkomnar Jaktlagsutredningens överväganden när det gäller myndighetsstrukturen och förslag till en ny viltmyndighet. Genom att införa en ny viltmyndighet med ett helhetsansvar blir det enklare att få en bra överblick och en balans mellan olika intressen. Därmed bör regeringen bejaka Jaktlagsutredningens förslag och inrätta en viltmyndighet.

Utskottet föreslår att en ny myndighet med ansvar för jaktfrågor och viltförvaltning inrättas snarast. Svenska Jägareförbundets allmänna uppdrag ska fortsätta. Utskottet anser att Svenska Jägareförbundets arbete med det allmänna uppdraget fungerar väl. Det utförs på ett effektivt och ansvarsfullt sätt och är ett bra exempel på ett gott samarbete mellan det civila samhället och myndigheter. Genom det allmänna uppdraget får staten tillgång till Svenska Jägareförbundets nätverk och når därmed ut till en stor del jägare på ett kostnadseffektivt sätt. Finansiering av den nya myndigheten bör ske genom att ansvar och resurser omfördelas från de nuvarande myndighetsstrukturerna.

Detta bör ges regeringen till känna. Därmed tillstyrks motion 2014/15:2974 (C, M, FP, KD) yrkande 14. Motion 2014/15:2543 yrkande 1 (C) bör med denna redovisning lämnas utan vidare åtgärd i den mån den inte tillgodosetts med vad som anförts.

Miljöorganisationers talerätt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om miljöorganisationers talerätt i vissa viltvårdsfrågor, om rätt att betala ut medel till miljöorganisationer för att överklaga viltvårdsbeslut och om utbildning av eftersökshundar.

Jämför reservation 3 (SD) och särskilt yttrande (M, C, KD).

Motionerna

Miljöorganisationers talerätt m.m.

Naturvårdsverket bör enligt motion 2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 3 inte ha rätt att betala ut medel till miljöorganisationer i avsikt att överklaga viltvårdsbeslut. Det finns exempel på hur miljöorganisationer får bidrag för att motverka myndighetsbeslut. Motionärerna anser att det är en orimlig ordning. Naturskyddsföreningen får årligen ett bidrag från Naturvårdsverket för att processa om vargjakt i domstol och för att driva frågan i EU. Enligt motionärerna bör utbetalningen upphöra genom att regeringen ger direktiv till Naturvårdsverket. Enligt motionens yrkande 4 bör konsekvenserna av att miljöorganisationer har talerätt i vissa viltvårdsfrågor utredas. Enligt 13

§ 16 kap. miljöbalken ges ideella föreningar, om de uppfyller lagens kriterier, rätt att överklaga vissa domar och beslut som är kopplade till miljöbalken. Dessa föreningar är vanligtvis ideologiskt burna och kan ha en väldigt tydlig slagsida i en viss ideologisk riktning. Därför är lagen problematisk i sin utformning och påverkar i allra högsta grad möjligheterna att bedriva en sund viltvård. Lagstiftningen och tillämpningen av den bör förbättras.

Eftersökshundar

I motion 2014/15:2534 av Eva Lohman (M) anförs att meriterna och utbildningen för eftersökshundar på skadeskjutet klövvilt bör ändras. Vid eftersök vid jakt på björn, varg, järv, lo, älg, hjort, rådjur, mufflonfår eller vildsvin ska jaktedaren före varje tillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra upp skadat vilt ska kunna finnas vid skottplatsen inom högst två timmar från skjutningen. Det finns ingen definition av vad särskilt tränad innebär. Det räcker ofta med att hunden har testats för anlag, dvs. att den testats för om den är lämplig för eftersök, inte att den faktiskt är tränad för eftersök. Det finns en risk att jakthundar som inte är utbildade används, vilket kan medföra att eftersöket tar onödigt lång tid, vilket förlänger det skadeskjutna djurets lidande. Motionären anser att eftersökshundar bör vara godkända för eftersök, med godkänt anlagsprov, och ska ha ett godkänt första pris i viltspår.

Kompletterande uppgifter

Miljöorganisationers talerätt m.m.

Enligt regleringsbrevet för 2015 disponerar Naturvårdsverket ca 12,5 miljoner kronor inom anslaget 1:2 Miljöövervakning m.m. att fördelas i bidrag till ideella miljöorganisationer. Anslagsposten ska användas för bidrag till ideella miljöorganisationers arbete som bidrar till att uppfylla de nationella miljökvalitetsmål som riksdagen har beslutat om, eller något av de prioriterade områdena i EU:s sjunde miljöhandlingsprogram.

Enligt uppgift från Miljödepartementet bestämmer Naturvårdsverket fördelningen efter ett ansökningsförfarande som sker efter de kriterier som myndigheten sätter upp. Enligt kriterierna för 2015 gäller att bidraget ska gå till projekt för nationellt eller internationellt arbete, för insatser som bidrar till att uppfylla nationella miljökvalitetsmål eller något av de prioriterade områdena i EU:s sjunde miljöhandlingsprogram. För 2015 prioriterar Naturvårdsverket ansökningar inom miljöområdena Begränsad klimatpåverkan, Ingen övergödning, Ett rikt växt- och djurliv m.m. Svenska ideella miljöorganisationer kan söka bidrag om de enligt sina stadgar har till ändamål att tillvarata miljöskydds- och naturvårdsintressen. Organisationen ska ha bedrivit verksamhet under minst två år och ha lägst 100 medlemmar.

Naturvårdsverket har, inom ramen för anslagsvillkoren och myndighetens kriterier, beviljat bidrag till Naturskyddsföreningen för de båda projekten Mil-

jörätt – genomslag för miljömålen, rättstillämpning, lagstiftning och deltagande respektive EU-arbete centralt för miljömålen. För 2014 rör det sig om totalt 2,5 miljoner kronor. Naturskyddsföreningen har inom ramen för bidraget drivit vissa frågor rättsligt och har utnyttjat sin talerätt enligt Århuskonventionen.

Utskottet anförde i betänkande 2013/14:MJU7 En hållbar rovdjurspolitik att huvudregeln när det gäller talerätt är att en förvaltningsmyndighets beslut enligt förvaltningslagen (1986:223) får överklagas av den som beslutet rör om det har gått honom eller henne emot och beslutet kan överklagas (bet. 2013/14:MJU19). Frågan om vem som kan anses berörd av ett beslut har i svensk rättstradition ofta lämnats till de rättstillämpande organen att avgöra. I betänkandet noterade utskottet att miljöorganisationer i rättspraxis under vissa förutsättningar har getts talerätt när det gäller beslut om jakt på rovdjur som skyddas av EU-rätten. Talerätten grundas på Århuskonventionens bestämmelser. Utskottet konstaterar att denna praxis har vidareutvecklats genom Högsta förvaltningsdomstolens dom den 14 februari 2014 i mål nummer 5962-12. I målet gavs en miljöskyddsförening rätt att överklaga ett beslut enligt skogs-vårdslagen (1979:429) i syfte att säkerställa att allmänheten har tillgång till effektiva rättsmedel i enlighet med Århuskonventionen.

Den 2 juni 2014 beslutade Naturvårdsverket att delegera beslutanderätten vad gäller skyddsjakt på varg till samtliga länsstyrelser. Den 30 oktober 2014 beslutade Naturvårdsverket att delegera beslutanderätten vad gäller licensjakt efter varg till länsstyrelserna inom det mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Delegationen vad gäller licensjakt tidsbegränsades till februari 2017. Beslut om jakt på varg som beslutas av länsstyrelsen kan enligt jaktförordningen överklagas till Naturvårdsverket. Naturvårdsverkets beslut kan inte överklagas. Flera miljöorganisationer har ifrågasatt om överklagandeförbudet är förenligt med Århuskonventionen och Sveriges EU-rättsliga åtaganden. Frågan är för närvarande föremål för prövning i Högsta förvaltningsdomstolen som har lämnat prövningstillstånd för prövning av frågan om huruvida ett beslut fattat av Naturvårdsverket som gäller licensjakt på varg kan tas upp till prövning av domstol trots att det enligt 58 § 1 jaktförordningen inte får överklagas, mål nr 312-15.

Eftersökshundar

Genom ett beslut den 11 december 2014 gav regeringen Svenska Jägareförbundet i uppdrag att leda delar av jakten och viltvården i Sverige – det allmänna uppdraget. Inom verksamhetsområdet Vilt och trafik uttalas att målet är att minska lidandet för trafikskadat vilt genom att tillhandahålla kompetenta eftersöksekipage. Svenska Jägareförbundet ska vidare utbilda och tillhandahålla kompetenta jägare som kan bistå polisen och övriga myndigheter i arbetet med eftersök av trafikskadat vilt.

I återrapporteringen ska Jägareförbundet redovisa förbrukade medel för att tillhandahålla uppdaterade listor med eftersöksekipage för trafikskadat vilt

m.m. Vad gäller utbildning för eftersökshundar har Svenska Jägareförbundet under 2015 i uppdrag att verka för att alla jakthundar är grundutbildade och att det finns en god jaktetik vid all jakt med hund. Utskottet har även erfarit att Svenska Kennelklubben arrangerar viltspårprov. Genom viltspårprov bedöms hundens lämplighet vid sök efter skadat och dött vilt (bet. 2013/14:MJU19).

I 33 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt (NFS 2002:18) föreskrivs det att en hund som ingår i ett eftersöksekipage ska vara särskilt tränad för ändamålet och ska ha dokumenterade särskilt goda egenskaper att följa en skadad individ av den art som eftersökets avser. I de allmänna råden anges att en hund bör anses ha visat sådana egenskaper om den har genomgått utbildning och godkänts enligt Nationella Viltolycksrådets riktlinjer.

Utskottets ställningstagande

Naturvårdsverket har inom ramen för anslagsvillkoren och myndighetens kriterier beviljat bidrag till Naturskyddsföreningen, och Naturskyddsföreningen har inom ramen för bidraget drivit vissa frågor rättsligt och har använt sin talerätt enligt Århuskonventionen.

Utskottet konstaterar att miljöorganisationer under vissa förutsättningar har getts talerätt när det gäller beslut om jakt på rovdjur som skyddas av EU-rätten. Talerätten grundas på Århuskonventionens bestämmelser. Utskottet konstaterar att denna praxis har vidareutvecklats genom en dom i Högsta förvaltningsdomstolen 2014.

Enligt Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd om jakt och statens vilt ska en hund som ingår i ett eftersöksekipage vara särskilt tränad för ändamålet och ha dokumenterade särskilt goda egenskaper att följa en skadad individ av den art som eftersökets avser.

Utskottet avstyrker med den lämnade redovisningen motionerna 2014/15:2496 (SD) yrkandena 3 och 4 och 2014/15:2545 (M).

Jakttider

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om att jakttiden på morkulla bör återställas och om att flytta premiären för jakt på älg och ripa.

Jämför reservation 4 (SD).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:75 av Magnus Persson (SD) bör jakttiden på morkulla återställas. Morkullejakten vid midsommar är enligt motionären en starkt förankrad jakttradition i Sverige som togs bort vid vårt inträde i EU till ingen

nytta alls eftersom det visar att jakten inte påverkar artens bestånd. Regeringen bör arbeta aktivt för att få till nya jakttider på morkulla.

Enligt motion 2014/15:170 av Cecilia Widegren (M) bör man se över möjligheten att fullfölja arbetslinjen genom att flytta älgjaktspremiären från en måndag till en lördag. Älgjaktspremiären är den största händelsen på jaktåret för de flesta jägare. Många arbetar till vardags men måste ta ledigt för att kunna delta på premiärdagen som alltid är en måndag. Älgjaktspremiären bör äga rum på en lördag i stället för en måndag.

Enligt motion 2014/15:2378 av Saila Quicklund (M) bör man överväga att flytta fram jaktpremiären för ripjakt. Att jaga ripa i de jämtländska fjällerna är mycket populärt. Jakten lockar jägare från hela Europa, men framför allt kommer de utländska jägarna från vårt grannland Norge. Jakten på fjäll- och dalripa i Jämtlands län och i Älvdalens kommun i Dalarna börjar redan den 25 augusti medan den börjar först den 15 september i Norge. Eftersom ripungarna inte blivit flygfärdiga till den 25 augusti bör jaktpremiären flyttas fram till den 15 september.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Genom 29 § jaktlagen (1987:259) har riksdagen delegerat till regeringen att meddela föreskrifter om de tider när olika slag av vilt får jagas inom skilda delar av landet samt föreskrifter om tillstånd till jakt för att förhindra skador av vilt. De nuvarande jakttiderna bygger på ett omfattande remissunderlag från Naturvårdsverket, länsstyrelserna, jägarorganisationer, naturvårdsorganisationer och viltforskningen (bet. 2012/13:MJU17). Riksdagen har således delegerat normgivningsmakten i dessa frågor till regeringen. Som nämnts ovan får regeringen meddela föreskrifter om allmän jakt, licensjakt och skyddsjakt. När det gäller tider och villkor för jakt regleras detta i bilagor till jaktförordningen (1987:905). Regeringen handlägger varje år ett antal ärenden med yrkande om ändring av gällande jakttider.

Enligt artikel 7 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/147/EG om bevarande av vilda fåglar får arter i direktivets bilaga 2, bl.a. morkulla, jagas. Enligt punkt 4 ska medlemsstaterna se till att dessa arter inte jagas under uppfödningssäsongen eller under häckningens olika stadier.

Enligt uppgift från Miljödepartementet pågår för närvarande en kontroll av ändamålsenligheten av fågel- och art- och habitatdirektiven (92/43/EEG). Kontrollen ska ge en evidensbaserad kritisk analys av om EU-åtgärder är proportionerliga i relation till deras mål och att de ger den förväntade effekten. Effektivitet undersöks, om målen har nåtts och om kostnaderna är rimliga. Inom ramen för detta arbete har kommissionären Vella fått i uppdrag att bedöma potentialen för att slå samman art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet till en mer modern lagstiftning.

I jaktförordningen föreskrivs att den allmänna jakttiden för morkulla i de sex nordligaste länen löper från den 21 augusti till den 31 oktober. I övriga

delar av landet får morkulla jagas under tiden den 21 augusti till den 30 november.

Regeringen beslutade den 17 juni 1999 att ett pågående försök med sommarjakt på morkulla inte skulle förlängas. Vid en utvärdering uppfattades försöken, som hade pågått under en tvåårsperiod, inte uppfylla vare sig svenska krav eller bestämmelserna i EU:s fågeldirektiv.

Utskottets ställningstagande

Enligt uppgift från Näringsdepartementet övervägs inte någon omprövning av jakttiderna på morkulla, älg eller ripa. Utskottet avstyrker motionerna 2014/15:75 (SD), 2014/15:170 (M) och 2014/15:2378 (M).

Vildsvinsförvaltning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om kostnader för och hantering av tillstånd för jakt på vildsvin, om att ökad jakt på vildsvin bör tillåtas, om att förvaltningen bör underlättas och att regler om utfodring bör beslutas på regional nivå, av länsstyrelser och viltförvaltningsdelegationer.

Jämför reservationerna 5 (M) och 6 (SD).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:1067 av Betty Malmberg (M) i denna del bör kostnaderna sänkas och hanteringen förenklas för tillståndsgivning av olika slag när det gäller jakt på vildsvin. Riksdagen har beslutat att det ska finnas en vildsvinsstam i Sverige, men den stammen måste vara i balans med naturen och kan enligt motionären inte få fortsätta att växa okontrollerat. Ansökningsförfarandet när det gäller åtelkameror bör förenklas och påskyndas och avgiften för dylika tillstånd bör sänkas.

I motion 2014/15:1248 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 framförs att jaktlagstiftningen bör ses över för att tillåta en ökad jakt på vildsvin. Jaktreglerna bör ses över för att öka avskjutningen ytterligare så att vi inte tappar kontrollen över vildsvinens utbredning och snabba förökning. En lantbrukare bör kunna skydda sina grödor utan inskränkningar. I detta sammanhang är kameraövervakning ett alternativ som inte bör försvåras.

Även enligt motion 2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 2 bör förvaltningen av vildsvin underlättas. En god vildsvinsförvaltning måste bedrivas i samförstånd med jägarkåren. Fler hjälpmedel bör tillåtas utan byråkratiskt besvärliga dispenser för t.ex. gällande åtelkameror och mörkersikten.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Med anledning av ett regeringsbeslut i juni 2013 om ett utvidgat uppdrag för Jaktlagsutredningen överlämnades i juli 2014 ett andra delbetänkande Vildsvin och viltskador – om utfordring, kameraövervakning och arrendatorers jakträtt (SOU 2014:54)

I delbetänkandet anförts att grunden för dagens jaktlagstiftning utformades i en tid med svaga viltstammar, och huvudregeln har varit att allt vilt är fredat. Denna syn har lagt grunden för ett långsiktigt hållbart brukande. Samtidigt kan det ha bidragit till den kraftiga ökningen av vissa klövviltsarter.

Enligt utredningsbetänkandet är vildsvin en naturligt förekommande art i svensk fauna, men arten utrotades under slutet av 1600-talet och återetablerades först så sent som på 1980-talet. Lantbrukare var då negativa till arten, medan jägare, forskare och naturvårdsintressen såg positivt på återetableringen. Vildsvin har därefter spridit sig geografiskt i mellersta och södra Sverige. Spridningen fortsätter norrut i landet. Stammen har på 30 år ökat från några hundra individer till ca 175 000. Vildsvin har en mycket hög reproduktiv förmåga, och nettotillväxten har under det senaste decenniet beräknats till ca 30 procent per år trots omfattande jakt. Detta innebär en fördubbling av antalet vildsvin på cirka tre år.

Vildsvin orsakar enligt utredaren omfattande skador på jordbruket genom bökning, trampning och konsumtion av odlade grödor. Skadorna enbart på jordbruket i Södermanlands län beräknades under 2009 till 17 miljoner kronor. Därtill orsakar vildsvin trafikskador. I genomsnitt beräknas den samhällsekonomiska kostnaden till 98 000 kronor per olycka. I nuläget uppskattar man att de samhällsekonomiska kostnaderna för trafikolyckor för vildsvin uppgår till 290 miljoner kronor per år. Därtill kommer att vildsvin kan sprida sjukdomar och parasiter, vilket riskerar att skapa problem för jordbrukets grisproduktion. Slutligen leder täta vildsvinsstammar till att delar av allmänheten känner rädsla för att möta vildsvin i naturen. Klart är att flera berörda grupper menar att vildsvinen är för många i de områden där de etablerat sig. Även en stor andel av jägarna (50 procent) anser att det finns för mycket vildsvin i dessa områden.

Utredaren anser att vi på grund av de ökade viltskadorna måste byta perspektiv. I stället för att viltet först och främst ska fredas ska det förvaltas på ett långsiktigt hållbart sätt. Principen bör vara bruka utan att förbruka. Förvaltning innebär såväl stödjande och vårdande åtgärder som reducerande åtgärder.

En undersökning visar att 63 procent av vildsvin fällts vid åteljakt, 13 procent vid skyddsjakt på åker och 14 procent vid drevjakt med hund. Det finns också en studie som visar att det krävs ca 16 timmar vaktid per skjutet vildsvin vid åteljakt. Sammantaget menar utredaren att vildsvinsstammens snabba ökning är ett reellt samhällsproblem. Som framgått fälls i dag i särklass flest vildsvin genom åteljakt. Den vaktid som krävs för detta är emellertid oacceptabelt lång. Därför är kameraövervakning av åtelplatser för vildsvin ett välbehövligt hjälpmedel för att ge jägarna bättre kunskaper om när vildsvinen besöker åtlarna. En viktig faktor vid viltövervakning med kamera är att syftet

inte är att fotografera människor. Det handlar i stället om att människor oavsiktligt kan fångas på bild. Sammantaget finns starka skäl för att underlätta kameraövervakning av vildsvinsåtlar. Utredaren föreslår därför att sådan övervakning under vissa förutsättningar ska få ske utan individuell tillståndsprövning av länsstyrelsen. Det ska vara tillräckligt med en anmälan. Förutsättningarna skulle vara att övervakningen begränsas till ett mindre område som tydligt markeras, att kameraövervakning endast får ske mellan kl. 18.00 och 9.00 och att det används någon form av integritetsskyddande teknik.

Avgiften för ansökan om tillstånd för kameraövervakning av vilt bör enligt utredaren sänkas från 3700 kronor till 700 kronor för en fysisk person.

Vidare föreslår utredaren ett entydigt förbud mot stödjande utfodring av klövvilt under vegetationsperioden. Med hänsyn till den enighet som finns om detta kan ett sådant förbud klart uttryckas i jaktförordningen. Däremot bör det även i fortsättningen vara möjligt med avledande utfodring under denna tid. Utredaren föreslår att regeringen i jaktförordningen ger ett bemyndigande till den nationellt ansvariga viltförvaltningsmyndigheten att, efter hörande av Jordbruksverket, meddela föreskrifter om utfodring av frilevande klövvilt. Om det visar sig att varken samverkan eller den reglering av utfodringen som föreslås genom föreskrifter är tillräckligt för att hantera uppkomna problem av frilevande klövvilt ska länsstyrelsen kunna fatta enskilda beslut om ytterligare begränsningar eller förbud mot utfodring av klövvilt.

Regeringen gav genom ett beslut den 11 december 2014 i uppdrag åt Svenska Jägareförbundet att inom ramen för det allmänna uppdraget arbeta för att stärka samverkan mellan i första hand lantbrukare, markägare och jägare. Förbundet ska utarbeta verktyg såsom inventeringsstatistik, prognoser för tillväxten av vildsvinsstammen, samt råd om t.ex. lämpliga avskjutningsstrategier. Förbundet ska vidare arbeta för att motverka olämplig utfodring av vildsvinsstammarna. Förbundet ska verka för att relevant information sprids till berörda aktörer i förvaltningssystemet.

Utskottets ställningstagande

Enligt uppgift från Näringsdepartementet kan en proposition om utfodring och kameraövervakning av vilt förväntas under 2015. Utskottet föreslår att motionerna 2014/15:1067 (M) i denna del, 2014/15:1248 (M), 2014/15:2496 (M) yrkande 2 och 2014/15:2977 (M) yrkande 10 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet.

Jaktmedel m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om fällfångst av vildsvin, om att modernare jaktmetoder bör utvecklas, om att fångst av vilda djur i fällor med hjälp av levande lockfågel bör förbjudas och om att en översyn bör göras av gods jakt och jakt med fällor och snaror.

Reservation 7 (V).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:76 av Magnus Persson (SD) bör fällfångst av vildsvin förbjudas. Vildsvin är ett matnyttigt, stresskänsligt och flocklevande vilt med en komplicerad social struktur, vilket gör att fällfångst inte är lämpligt. En studie av Statens veterinärmedicinska anstalt visar att fällfångade vildsvin blir betydligt sämre mat.

Modernare jaktmetoder bör utvecklas enligt motion 2014/15:663 av Jan Ericson (M). Jakt bör bedrivas på ett sätt som stämmer överens med jaktlagen, där det tydligt föreskrivs att jakt ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. I dag bedrivs jakt med såväl slagfällor och stockfällor som genom snarning. Gemensamt för dessa jaktmetoder är att de i enstaka fall kan medföra onödigt lidande för djuren.

I dag förekommer enligt motion 2014/15:664 av Jan Ericson (M) fångst av vilda djur i fällor med hjälp av levande lockfågel. Detta kan upplevas rimma illa med djurskyddslagen. Kanske behöver djurskyddslagen förtydligas så att detta uttryckligen förbjuds.

Gods jakt på uppfödda fåglar bör ses över enligt motion 2014/15:684 av Jan Ericson (M). Gods jakt innebär jakt på uppfödda fåglar, exempelvis änder, fasaner och raphöns. Dessa föds upp för att släppas i det fria för att på så sätt skapa jakttillfällen. Detta är en form av jakt som kan ifrågasättas.

Regelverket för levandefångst i fällor eller snaror bör ses över enligt motion 2014/15:685 av Jan Ericson (M). I dag bedrivs jakt med fällor och snaror där levande djur fångas för att senare avlivas av jägare. Jaktmetoden kan medföra onödig stress för de fångade djuren, och kan även leda till självstympning och andra skador när djuret försöker ta sig ur fällan.

Enligt motion 2014/15:1067 av Betty Malmberg (M) i denna del bör hanteringen förenklas för tillståndsgivning av olika slag när det gäller jakt på vildsvin. När det gäller fångstredskapen har en ändring gjorts i jaktförordningen som innebär att det blir enklare att få använda fångstredskap som har godkänts i andra EU-länder. Det tycks ändå som om de dubbla kontrollerna inte kan undvikas, eftersom det framgår av information på Naturvårdsverkets webbplats att fångstfällorna måste garantera samma nivå på djurskydd och säkerhet

som det ställs krav på i Sverige. Det är också så att användare av dessa fångstredskap ska anmäla detta och kunna uppvisa att de är godkända. Detta framstår som onödigt krångligt och tidsödande.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Med vilt avses enligt 2 § jaktlagen (1987:259) vilda däggdjur och fåglar. Med jakt avses att fånga eller döda vilt och att i sådant syfte söka efter, spåra eller förfölja vilt. Djurskyddslagen (1988:534) å andra sidan gäller vård och behandling av husdjur. Den gäller också andra djur om de hålls i fångenskap eller används för särskilda ändamål. Det är således fråga om två lagar med helt olika utgångspunkter. Statsmakternas mål för den svenska jakt- och viltvårdspolitiken anges i 4 § jaktlagen där det föreskrivs att viltet ska vårdas i syfte att dels bevara de viltarter som tillhör landets viltbestånd och de fågelarter som tillfälligt förekommer naturligt i landet, dels främja en utveckling av viltstammarna som är lämplig med hänsyn till allmänna och enskilda intressen. Naturvårdsverket ansvarar enligt 3 § förordningen (2009:1476) med instruktion för Naturvårdsverket för frågor om jakt och vilt enligt jaktlagstiftningen. Naturvårdsverkets mål för viltförvaltningen är att alla djur som finns naturligt i landet ska bevaras i livskraftiga bestånd och att naturen ska kunna nyttjas på ett hållbart sätt. Viltförvaltningen ska bedrivas på ett sådant sätt att man försöker jämka mellan olika intressen (bet. 2011/12:MJU13).

Enligt 27 § jaktlagen (1987:259) ska jakt bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Om vilt har skadats vid jakt ska jägaren snarast vidta de åtgärder som behövs för att djuret ska kunna spåras och avlivas (28 §). Av Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt framgår vilka vapen och andra jaktmedel som är tillåtna och vilka krav som ställs för användning av dessa. Detaljerade föreskrifter om jakt med fångstredskap finns i 23–31 §§ i dessa föreskrifter. När det gäller fångstredskap måste dessa vara av godkänd typ för att få användas. All viltjakt, oavsett om viltet orsakar skador eller inte, ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande. Detta gäller även för jakt med fällor.

Bestämmelser om typgodkännande av fångstredskap finns i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2013:13) om typgodkännande av fångstredskap (bet. 2013/14:MJU19). Naturvårdsverket har tagit fram kriterier för typgodkännande av fångstredskap. Dessa återfinns i en ny föreskrift som trädde i kraft den 15 februari 2014 (NFS 2013:13). I föreskriften regleras fångstredskapens utformning, vilka krav som ställs på en ansökan och hur ansökningsförfarandet går till. Vidare regleras test av fångstredskapen. Bestämmelserna i föreskriften ska säkerställa att endast fångstredskap som är säkra för människor och egendom, selektiva och inte utsätter vilt för onödigt lidande används i Sverige. Under 2013 typgodkändes ett antal olika typer av vildsvinsfällor för användning i Sverige. Det finns även regler för hur man får använda fångstredskap.

Naturvårdsverket godkänner fångstredskap efter samråd med Jordbruksverket. Av 11 § jaktförordningen (1987:905) följer att fångstredskap som har prövats i ett annat EU-land, Turkiet eller ett Eftaland som har undertecknat EES-avtalet, får användas om produkten garanterar en djurskydds- och säkerhetsnivå som motsvarar den svenska och redskapet har anmälts till Naturvårdsverket (bet. 2013/14:MJU19). Enligt uppgift från Näringsdepartementet ska de importerade fångstredskapen anmälas till Naturvårdsverket, men de behöver inte aktivt godkännas av myndigheten innan de kan användas i Sverige förutsatt att fångstredskapet uppnår den svenska djurskydds- och säkerhetsnivån.

År 1998 ingick EU två avtal om internationella normer för humana fångstmetoder (se bet. 2010/11:MJU8). Avtalet om internationella normer för humana fångstmetoder mellan Europeiska gemenskapen, Kanada och Ryska federationen (rådets beslut 98/142/EG av den 26 januari 1998, EGT L 42, 14.2.1998, s. 40) har hittills ratificerats av EU och Kanada. Det andra avtalet om normer för humana fångstmetoder avser Amerikas förenta stater och utgörs av ett godkänt protokoll (rådets beslut 98/487/EG av den 13 juli 1998, EGT L 219, 7.8.1998, s. 24). Avtalen kom till stånd för att undvika handelsstvister med de viktigaste internationella päsexportörerna. Avtalen föreskriver att fångstmetoderna ska vara testade och att de ska innebära att djuret omedelbart dör eller att djuret inte får oacceptabla skador vid fångsten.

Europeiska kommissionen lade 2004 fram ett förslag till direktiv om införande av humana fångstmetoder för vissa djurarter (KOM(2004) 532). Enligt förslaget är det nödvändigt med ett direktiv för att inom gemenskapen kunna genomföra de åtaganden och krav som avtalen om humana fångstmetoder innebär. Förslaget avvisades 2005 av Europaparlamentet, och kommissionen har återkallat förslaget. Enligt uppgift pågår nu ett arbete inom EU med att ta fram ett vetenskapligt underlag för ett kommande nytt lagförslag, och enligt Naturvårdsverket hölls ett möte i frågan 2013.

Inom Naturvårdsverket pågår en översyn av verkets föreskrifter för användning av fångstredskap. Avsikten med översynen är att villkoren för användning av fångstredskap ska regleras på ett mer enhetligt sätt och ta större hänsyn till djurskydd, säkerhet och selektivitet. Praktiska test genomförs i enlighet med internationellt överenskomna standarder (ISO 10990-4 och 10990-5), som beskriver tillvägagångssättet vid test av fångstfällor. Resultaten utvärderas utifrån de krav som anges i EU:s ovannämnda avtal. Målsättningen är att översynen kommer att avslutas under 2015.

När det gäller frågan om jakt med levande lockbeten framhöll den dåvarande landsbygdsministern i sitt svar på skriftlig fråga 2012/13:408 den 27 mars 2013 att levande lockbete vid jakt oftast handlar om att tamduvor används som lockfågel vid jakt efter duvhök. Det krävs tillstånd från länsstyrelsen för jakt med levande lockfågel. I beslutet ska länsstyrelsen ta hänsyn till djurskyddsaspekter för de fåglar som används som lockbete. Exempel på villkor som ställs är att endast tamduvor som är i god fysisk kondition används,

att de ses till dagligen och att de har tillgång till foder och vatten. Länsstyrelsens ansvar för djurskyddskontroll innebär att se till att hanteringen av lockfågarna är i enlighet med lagstiftningen (se även bet. 2013/14:MJU17).

I utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) anförs att djur av viltarter föds upp och sätts ut för syften som t.ex. viltvård, jakt eller fiske. I gällande lag finns inte några djurskyddsbestämmelser om utsättning av viltarter. Dessa djur omfattas dock av djurskyddslagen så länge de hålls i fångenskap, och utredaren anser därför att det vid utsättningen ska ställas krav på den miljö som de sätts ut i. Utredaren föreslår en ny föreskrift som säger att endast djur av viltarter får sättas ut i naturen och endast om det naturligt finns eller har skapats goda levnadsbetingelser för djuren i den miljö som de sätts ut i. Med viltarter avser utredaren arter som naturligt lever vilt i Sverige, t.ex. varg, raphöna eller olika svenska fiskarter. Med goda levnadsbetingelser menas att djuren endast får sättas ut i en miljö där de har goda förutsättningar att kunna överleva, finna mat, skydd för väder och vind osv. Djuren måste också ha hållits på ett sådant sätt under uppfödningen att de är förberedda på ett liv i det vilda, dvs. exempelvis kan finna föda i naturen. Utredaren anser att Jordbruksverket i sina föreskrifter närmare ska reglera villkoren för utsättning av djur och för vilka arter som är lämpliga att sätta ut.

Enligt budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23) kommer regeringen att fortsätta beredningen av betänkandet Ny djurskyddslag.

Utskottets ställningstagande

Utskottet konstaterar att all jag enligt jaktlagen ska bedrivas så att viltet inte utsätts för onödigt lidande, att fångstredskap ska vara av godkänd typ för att få användas och att föreskrifterna syftar till att säkerställa att endast fångstredskap som är säkra för människor och egendom, selektiva och inte utsätter vilt för onödigt lidande används i Sverige. Utskottet har tidigare uttalat att fångstmetoder som innebär ett stort lidande för djuret inte ska vara tillåtna. Utskottet föreslår att motionerna 2014/15:76 (SD), 2014/15:663 (M), 2014/15:664 (M), 2014/15:684 (M), 2014/15:685 (M) och 2014/15:1067 (M) i denna del lämnas utan åtgärd i den mån de inte har tillgodosetts med vad som anförts.

Grytjakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en översyn av grytjakt och om att grytjakt bör förbjudas.

Jämför reservation 8 (V).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:413 av Birgitta Ohlsson (FP) bör grytjakt förbjudas. I 2 § djurskyddslagen (1988:534) föreskrivs det att djur inte ska utsättas för onödigt lidande, och enligt 4 § ska djur kunna ha ett arttypiskt beteende. I dag omfattas inte vilda djur som jagas i Sverige av djurskyddslagen. Vid grytjakt ska jakthundar lära sig att driva ut räv ur gryt eller markera var grävlingar gömmer sig. Hundar tränas på levande grävlingar. I utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag (SOU 2011:75) föreslås förbud mot att använda grävlingar vid träning och prövning av grythundar vid dylik jakt. Sveriges Veterinärförbund är principiellt emot en verksamhet där två djur hetsas mot varandra och anser att denna verksamhet inte är förenlig med djurskyddslagen. Även Jordbruksverket har en negativ inställning. Delar av jägarkåren ställer sig också negativa till grytjakten.

Grytjakt innebär enligt motion 2014/15:680 av Jan Ericson (M) att hundar skickas ned i grävlingsgryt eller rävgryt för att driva upp djuret till marknivå, där det sedan kan skjutas. Detta kan innebära ett lidande för det jagade djuret och stora risker för hunden. Det bör övervägas om jaktmetoden är oetisk eftersom man angriper ett djur i dess eget bo. Jaktlagen föreskriver att jakt ska bedrivas på ett sätt som gör att viltet inte utsätts för onödigt lidande. En översyn bör göras över utförandet av grytjakt.

Kompletterande uppgifter

Utskottet har tidigare i detta betänkande redovisat att djurskyddslagen (1988:534) avser vård och behandling av husdjur. Den avser också andra djur om de hålls i fångenskap eller används för särskilda ändamål.

I utredningsbetänkandet (SOU 2011:75) Ny djurskyddslag anförs att Jordbruksverket i sina djurskyddsbestämmelser bör förbjuda användning av grävling för träning av grythundar. Studier visar att grävlingarna utsätts för stress som inte kan anses vara förenlig med djurskyddslagen. Användning av andra djur såsom vildsvin, hare eller viltfågel för jaktträning av hundar i hägn bör också ses över och regleras vid behov. Regeringen kommer enligt budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23) att fortsätta beredningen av betänkandet Ny djurskyddslag.

Utredaren anser att den forskningsrapport som Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) har presenterat visar att de grävlingar som används vid träning

och testning av grythundar för grytjakt utsätts för stress. Grävlingarnas reaktion visades genom förändringar i hjärtfrekvens, kroppstemperatur, kortisolhalter och beteende. Efter t.ex. konfrontationer med hundar i provgryt uppvisade grävlingarna förhöjda kortisolhalter och beteendeförändringar, vilket tyder på stress. Utredaren inser att det kan finnas intresse och ibland behov av att jaga grävlingar. Utredaren ifrågasätter dock att denna träningsform behövs och är tillåten när den utsätter grävlingen, och ibland även hunden, för lidande. Grävlingar som hålls i hägn omfattas av djurskyddslagens bestämmelser, och utredaren anser inte att denna användning av grävling kan anses vara förenlig med djurskyddslagen eftersom den utsätter grävlingen för lidande. Utredaren anser därför att detta användande av grävling ska fasas ut.

Vad gäller grytanlagsprov anförde SVA i ett yttrande till Jordbruksdepartementet den 6 februari 2004 (dnr 332/99) om användning av levande grävlingar vid grytanlagsprov att det, enligt de studier som bedrivits (rapporten Fysiologiska reaktioner och beteende hos grävlingar i grytanlagsprov och i andra situationer), är sannolikt att den grytanlagsprovverksamhet som bedrivs för närvarande inte är förenlig med djurskyddslagen. SVA har i sin redovisning föreslagit en rad förbättringsåtgärder när det gäller användning av levande grävlingar vid grytanlagsprov. Dessa rör bl.a. grävlingshägnens storlek, att grävlingarna ska vara uppfödda i fångenskap och vara handtama och idmärkta samt att protokoll bör upprättas vid träning och prov. Vidare bör enligt SVA tränings- och provverksamheten vara tidsbegränsad, och det bör alltid finnas en veterinär närvarande. Transportförhållandena och transporttiderna bör ses över. Vidare bör konstruktionen på kitteln ses över när det gäller temperaturen och för att minimera närkontakten mellan hundar och grävlingar. Grävlingshållare och provledare bör certifieras.

Svenska Kennelklubben har lämnat ett remissvar på yttrandet och då redovisat att åtgärder har vidtagits med anledning av yttrandet. Krav på galler i provgrytet har införts så att grävlingar och hundar inte kan komma åt varandra. Samtliga grävlingar som används ska vara registrerade och chippmärkta. Vidare har krav införts på att en loggbok ska föras i vilken det ska dokumenteras vilka grävlingar, tränare och domare som varit aktiva vid varje tillfälle. Loggboken ska även innehålla uppgifter om antalet hundar, antalet använda grävlingar och från vilka hägn de kommer, transporttid, tidpunkter för provens start och avslutning samt hur lång tid grävlingarna befunnit sig i provgrytet. Vidare ska enligt Svenska Kennelklubben den lokala miljö- och hälsoskyddsnämnden kontaktas inför varje tränings- och provtillfälle. En veterinär ska vara vidtalad och kunna inställa sig med kort varsel. En utbildning och certifiering av s.k. grävlingsofodrar har startats och sker fortlöpande.

Som tidigare har nämnts träffade EU 1998 två avtal om internationella normer för humana fångstmetoder. Vidare pågår inom Europeiska kommissionen ett arbete med ett nytt direktivförslag för att inom gemenskapen kunna genomföra de åtaganden som avtalen om humana fångstmetoder innebär.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det är angeläget att Sverige upprätthåller en hög ambitionsnivå när det gäller djurskydd och konstaterar att åtgärder har vidtagits för att tillgodose flera av de synpunkter som framförts mot grytjakt. Utskottet anser att regeringen bör påskynda arbetet med att behandla utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag. Mot bakgrund av att frågan om djurskydd vid jakt och grytjakt kommer att behandlas vid regeringens prövning av utredningsbetänkandet Ny djurskyddslag föreslår utskottet inte någon åtgärd med anledning av motionerna 2014/15:413 (FP) och 2014/15:680 (M). Motionerna bör lämnas utan vidare åtgärd.

Småviltsjakt m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om en ansvarsfull jaktturism och respekt för renkötsel och om prisnivåerna för jakt på statens marker.

Motionerna

En ansvarsfull jaktturism bör enligt motion 2014/15:32 av Nina Lundström (FP) yrkande 2 visa respekt för renkötsel, samisk kultur och historia. Reglerna för småviltsjakt bör även beakta samernas påverkan och inflytande. De goda exemplen som finns genom engagerade samebyar bör tas till vara.

Enligt motion 2014/15:2330 av Saila Quicklund (M) bör tydligare krav ställas på länsstyrelserna att inte höja prisnivåerna för jakt på statens marker mer än kostnadsprisindex. Staten är en stor ägare av skog och mark och är därmed ansvarig för den jakt som bedrivs på dessa marker. Länsstyrelsen i Jämtlands län har under senare år kraftigt höjt priserna för att jaga i de jämtländska markerna. Trots att prisbasbeloppet har ändrats med bara drygt 1 procent, har priserna för dygns- och årskort höjts med betydligt mer. Det är viktigt att jakten görs tillgänglig för alla.

Kompletterande uppgifter

Samernas ställning som folk framgår av regeringsformen. Genom samernas ställning som urfolk har de en särskild ställning i samhället. Samerna har som urfolk rätt till självbestämmande, vilket huvudsakligen utövas via Sametinget.

Det övergripande målet för samepolitiken är enligt budgetpropositionen för 2015 (prop. 2014/15:1 utg.omr. 23) att främja det samiska folkets möjligheter att behålla och utveckla ett eget kultur- och samhällsliv, byggt på en ekologiskt hållbar rennäring och andra samiska näringar. En förutsättning för att målet ska uppnås är att det samiska folket ges möjligheter att delta i beslutsfattande i frågor av väsentlig betydelse för dem, såsom samhällsplanering. Dialog och samverkan med såväl myndigheter som andra intressenter är därför viktigt. I

detta spelar Sametinget en avgörande roll, och regeringen anser därför att myndigheten ska förstärkas. Det är också ett av skälen till att regeringen avser att ha en fördjupad dialog med samiska representanter om den framtida samepolitiken.

En livskraftig rennäring ska ge försörjning på ett långsiktigt hållbart sätt med de samiska kulturvärdena och traditionell kunskap om brukandet av de biologiska naturresurserna som grund. Regeringen värnar om ett starkt och utvecklat, levande samiskt närings- och kulturliv med framtidstro. I detta ingår de samiska språkens användning i samhället.

Frågan om avgifter för småviltsjakt i renbetesfjällen i Jämtland styrs av rennärlagsstiftningen. Den som är av samisk härkomst och medlem i en sameby får enligt rennärlagslagen (1971:437) använda mark och vatten till underhåll för sig och sina renar. På kronomark ovanför odlingsgränsen som står under statens omedelbara disposition och på renbetesfjällen får staten upplåta rätt till jakt endast om upplåtelsen kan ske utan avsevärd olägenhet för renskötseln (32 § rennärlagslagen). Dessutom krävs att upplåtelsen är förenlig med god viltvård och kan ske utan besvärande intrång i den rätt till jakt som en medlem i en sameby har. Enligt 3 § rennärlagsförordningen (1993:384) ska rätt till icke yrkesmässig småviltsjakt upplåtas på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen om olägenhet av betydelse inte uppkommer för rennäringen, om hinder inte möter enligt 32 § rennärlagslagen och om jakten inte inverkar menligt på miljön, turismen eller andra intressen. Regeringen har delegerat till länsstyrelsen att pröva frågor om upplåtelse av jakten. Upplåtelsen ska som huvudregel ske mot en avgift (34 § rennärlagslagen). Avgiften ska fördelas mellan Samefonden och den sameby som berörs av upplåtelsen. Regeringen har dessutom gett länsstyrelsen rätt att ta ut en avgift som ska gå till administrationen av den enskilda upplåtelsen, åtgärder för fiskevård och viltvård samt fiskebevakning och jaktbevakning.

Utskottet vill uppmärksamma att det för närvarande pågår en prövning av ovannämnda avgifter. Länsstyrelsen i Jämtlands län beslutade den 28 mars 2013 om villkor för upplåtelse av småviltsjakt på statens mark ovanför odlingsgränsen och på renbetesfjällen inom Jämtlands län för jaktsäsongen 2013/14 med stöd av 32 § rennärlagslagen. Jägareförbundet Mitt Norrland överklagade länsstyrelsens beslut, och länsstyrelsen överlämnade överklagandet till förvaltningsrätten i Härnösand för överprövning. Förvaltningsrätten fann dock att beslut om upplåtelse enligt 32 § rennärlagslagen i enlighet med 99 § i samma lag ska överklagas till regeringen. Förvaltningsrätten avskrev därför målet och överlämnade det till regeringen. Enligt uppgift bereds ärendet för närvarande inom Regeringskansliet (dnr N2015/239/FJR).

Våren 2009 stämde Girjas sameby i Norrbottens län staten och yrkade vid Gällivare tingsrätt (mål nr T 323-09) att tingsrätten ska fastställa att samebyn i förhållande till staten ensam har rätten till småviltsjakt och fiske inom samebyns område på Gällivare kronoöverloppsmark 2:1. I andra hand yrkade samebyn fastställande av att samebyn och staten gemensamt har rätten till småviltsjakt och fiske på nämnda område samt att småviltsjakt- och fiskerätt inom

området endast får upplåtas av samebyn och staten gemensamt. Enligt uppgift från Gällivare tingsrätt är den förberedande skriftväxlingen avslutad, och huvudförhandlingen är planerad till den 27 maj 2015.

Enligt 31 § förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion ska en delegation för rennärringsfrågor finnas inom var och en av länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Inom varje länsstyrelse ska det enligt 40 a § finnas en viltförvaltningsdelegation. En viltförvaltningsdelegation är enligt förordningen (2009:1474) om viltförvaltningsdelegationer ett organ inom länsstyrelsen för samverkan i frågor som rör viltförvaltningen inom länet, och den ska bl.a. besluta om övergripande riktlinjer för viltförvaltningen inom länet. En viltförvaltningsdelegation består av bl.a. fem ledamöter som är politiska företrädare, men i län med en rennärringsdelegation ska en av de politiska företrädarna utses efter samråd med Sametinget. Därutöver ska ett län med rennäring ha en ledamot som utses efter samråd med Sametinget.

Utskottet har tidigare när det gäller upplåtelse av småviltsjakt i ett tillkännagivande konstaterat att det tidigare regelverket, som ändrades 2007, gjorde det möjligt att reglera jakten och vid situationer med alltför hårt jakttryck gynna befolkningen i Sverige (bet. 2011/12: MJU13). Självfallet ska de svenska reglerna för upplåtelse av småviltsjakt inte hindra företag att bedriva verksamhet i Sverige i enlighet med den fria etableringsrätten. Svenska myndigheter kan inte ställa krav på att företag som arrangerar jakt ska vara etablerade i Sverige eller i en viss kommun. Utskottet anförde i tillkännagivandet att regeringen långsiktigt bör trygga fjälljakten och i det arbetet ompröva bestämmelserna i 3 § rennärringsförordningen i syfte att återgå till regleringen som den var utformad före ändringen våren 2007. Också fortsättningsvis bör upplåtelse av jakt kunna ske bara under förutsättning att det inte uppkommer någon olägenhet av betydelse för rennäringen.

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht anförde i en frågestund (prot. 2014/15:59) den 12 februari 2015 att tillkännagivandet om fjälljakten bereds i Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Genom samernas ställning som urfolk har de en särskild ställning i samhället.

Utskottet vill betona att förvaltningsmyndigheterna utövar sin verksamhet självständigt under författningarna. Det är inte riksdagens uppgift att föreskriva hur en förvaltningsmyndighet ska besluta i ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda.

Företrädare för rennäringen har som redovisats ovan en särställning inom viltförvaltningsdelegationerna. Frågan om småviltsjakt ovanför odlingsgränsen bereds av regeringen, och den finns också med bland de förslag som utskottet i ett tillkännagivande i inledningen av detta betänkande föreslår att regeringen ska utreda. Utskottet föreslår att motionerna 2014/15:32 (FP) och 2014/15:2330 (M) lämnas utan vidare åtgärd med vad som anförts och i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet.

Dubbelregistrering av jaktområden

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om dubbelregistrering av jaktområden och om att alla som bor på statlig mark där renskötsel är tillåten ska ha samma rättigheter till jakt och fiske oavsett näringstillhörighet och etnisk tillhörighet.

Jämför reservation 9 (SD).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:101 av Edward Riedl (M) bör en översyn göras av dubbelregistreringen av jaktområden. Dubbelregistrering av jakt förekommer inom delar av det svenska renskötselområdet. Det innebär att två jaktlag kan vara verksamma samtidigt på samma mark, vilket riskerar att skapa konflikter mellan renägande samer och den övriga befolkningen i vissa delar av Norrland. Självklart ska medlemmarna i en sameby ha rätt att utöva den jakträtt de har i enlighet med sin renskötselrätt, men man bör från länsstyrelsernas sida samordna bättre med markägarna så att dagens dubbelregistrering kan ersättas med ett mer smidigt system där jakträtter inte kolliderar, anser motionären.

Den s.k. dubbelregistreringen vid älgjakt på mark ovanför odlingsgränsen bör avskaffas enligt motion 2014/15:1913 av Krister Hammarbergh (M). Jaktmarker där markägaren vill jaga älg ska registreras som älgjaksområden hos länsstyrelsen. Detta görs inom renskötselområdet liksom i övriga landet av markägaren eller jakträttshavaren. Dubbelregistreringen innebär dock att alla marker inom en samebys renskötselområde även kan registreras som älgjaksområde av samebyn. Detta innebär att älgjakt bedrivs av två olika jaktlag med var sin tilldelning av älg från länsstyrelsen. Systemet föreskriver att samråd ska hållas, men det sker som regel inte. Medlemmarna i en sameby måste tillförsäkras den jakträtt de har i enlighet med renskötselrätten. Detta kan ske genom älgjakt på områden som undantagits för samebyns egen räkning och/eller genom att personen ingår i ett befintligt jaktlag inom samebyns område. Älgförvaltningssystemet bör enligt motionären gälla även i de delar av landet där medlemmar i en sameby har rätt att jaga. Registreringen av älgjaksområden bör förbehållas markägaren eller den som markägaren upplåtit sin jakträtt till.

I motion 2014/15:2779 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2 anförs att alla som bor på statlig mark där renskötsel är tillåten ska ha samma rättigheter till jakt och fiske oavsett näringstillhörighet och etnisk tillhörighet. Staten har under lång tid gett renägare större och större marker till älgjakt på andra ortsbors bekostnad. Älgjakten är och har många gånger varit viktigare för den övriga befolkningens försörjning än för renägarna. Stora delar av det s.k. renbetesområdet har historiskt tillhört fjällbönder. Dubbelregistreringen vid jakt, där flera jaktlag jagar samtidigt inom ett område, är livsfarlig och skapar många konflikter. Sverige bör enligt motionärerna avskaffa det systemet som

på ett flertal områden gynnar renägande samer på den övriga lokalbefolkningens bekostnad.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Fastighetsägaren har enligt 10 § jaktlagen (1987:259) jakträtten på den mark som hör till fastigheten. Enligt rennäringslagen har en medlem i en sameby emellertid rätt att jaga på utmark inom de delar av byns betesområde som hör till renbetesfjällen i Jämtlands län eller i de delar som i lagen kallas lappmarkerna i Västerbottens och Norrbottens län när renskötsel är tillåten där (25 §). Jakträtten gäller på både statlig och privat mark, och ingår i den bruksrätt som renskötselrätten utgör och är underkastad de begränsningar som följer av jaktlagstiftningen (bet. 2012/13:MJU17).

En samebymedlem har dock inte ensamrätt till jakten på dessa marker eftersom markägaren har den jakträtt som följer med äganderätten till marken. Det finns således en dubbel jakträtt. Som nämnts tidigare tillkännagav riksdagen i betänkande 2010/11:MJU6 att det parallella nyttjandet av jaktmarken av såväl samer som andra jaktlag skapar en onödig konflikt mellan samebyar och annan ortsbefolkning. Enligt riksdagens beslut ska därför regeringen göra en översyn av möjligheterna att undanröja den dubbla jakträtten och återkomma till riksdagen med ett förslag i frågan. I översynen bör det presenteras förslag på hur man löser de situationer när det krävs kompensation (bet. 2010/11:MJU6, rskr. 2010/11:49).

Landsbygdsminister Sven-Erik Bucht uttalade vid en frågestund den 12 februari 2015 (prot. 2014/15:59) att tillkännagivandet om dubbelregistrering bereds av regeringen.

Utskottets ställningstagande

Frågan om den dubbla jakträtten finns med bland de förslag som utskottet i ett tillkännagivande i inledningen av detta betänkande föreslår att regeringen ska utreda. Utskottet föreslår att motionerna 2014/15:101, 2014/15:1913 och 2014/15:2779 yrkande 2 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet.

Terrängkörning vid jakt

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om funktionsnedsättning och jakt.
Jämför reservation 10 (M, SD).

Motionerna

Enligt motion 2014/15:461 av Helén Pettersson i Umeå (S) bör terrängkörningsförordningen (1978:594) ändras. I dag beviljas dispenser av länsstyrelserna på olika sätt, och ofta är de tidsbegränsade till 3–5 år. Ibland avser de en viss jaktmark, men ibland omfattar de hela län där personen i fråga själv får ansvaret att inte köra i känslig terräng. Sverige är skyldigt att göra en avreglering för att uppfylla FN-konventionen från den 15 mars 2007 om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (SÖ 2008:26). Enligt denna konvention ska Sverige bl.a. avskaffa lagar som diskriminerar personer med funktionsnedsättning. Eftersom personer med funktionsnedsättning inte har samma möjligheter som andra människor att röra sig i skog och mark bör dessa dispenskrav ändras.

Terrängkörningsförordningen bör enligt motion 2014/15:1948 av Krister Hammarbergh (M) ändras för att göra det lättare för personer med funktionsnedsättning att delta i jakt. Jakt bedrivs i första hand i terräng och inte på väg. 20 § jaktförordningen medger dock att jakt i vissa fall får bedrivas från eller med användning av motordrivna fordon, t.ex. får vissa rörelsehindrade personer bedriva jakt på däggdjur. Dessa personer tvingas med nuvarande reglering, trots att jakten som sådan är tillåten, att söka dispens hos länsstyrelsen i varje enskilt fall mot förbudet att färdas med motordrivet fordon i terräng. Detta är inte rimligt.

Enligt motion 2014/15:2409 av Finn Bengtsson m.fl. (M) bör det göras enklare för personer med funktionsnedsättning att få jaga. Ansökan om dispens lämnas till länsstyrelsen i det berörda länet. Dispensen omfattar olika stora markområden. I en del län gäller dispensen hela länet, medan dispensen i andra län gäller enbart på den egna jaktmarken. Dispensens giltighetstid är oftast maximalt fem år. Sökt och beviljad dispens bör gälla för jakt med motordrivet fordon i hela Sverige i minst fem år.

Terrängkörningsförordningen bör enligt motion 2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 7 reformeras för att jägare med funktionsnedsättning ska slippa byråkratiska hinder för att framföra motorfordon i terrängen i samband med jakt. Det vore önskvärt om en beviljad dispens kunde gälla för jakt med motordrivet fordon i hela Sverige under fem år.

Enligt motion 2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 12 bör dispens från terrängkörningslagen införas vid funktionsnedsättning. Att dispensen gäller ett visst markområde en kort tid, fem år, innebär för en person med funktionsnedsättning att han eller hon enbart kan jaga på det område han eller hon

sökt för. En aktiv jägare med funktionsnedsättning kan ha ett stort antal dispenser. Det är önskvärt att en sökt och beviljad dispens gäller för jakt med motordrivet fordon i hela Sverige i minst fem år. Enligt motionens yrkande 13 bör ett generellt undantag från art- och habitatdirektivet och fågeldirektivets bestämmelser införas om möjligheterna att använda sig av ett motordrivet fordon vid funktionsnedsättning. I fråga om alla arter i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet krävs det dispenser för att få jaga med hjälp av en fyrhjuling.

Tidigare behandling och kompletterande uppgifter

Enligt 1 § terrängkörningslagen (1975:1313) är det som huvudregel förbjudet att köra i terräng med motordrivet fordon på barmark, på snötäckt skogsmark med plant- eller ungskog samt på snötäckt jordbruksmark. Inom de delar av fjällområdet som regeringen bestämmer är terrängkörning förbjuden även på annan mark (bet. 2013/14:MJU19). Enligt 12 § terrängkörningsförordningen (1978:594) har emellertid länsstyrelsen rätt att i enskilda fall ge dispens från förbudet mot terrängkörning om det finns särskilda skäl. En jägare med funktionsnedsättning har således möjlighet att ansöka om dispens hos länsstyrelsen från förbudet mot terrängkörning. I Naturvårdsverkets allmänna råd (NFS 2005:1) till 12 § första stycket terrängkörningsförordningen anges att funktionsnedsättning bör kunna vara ett särskilt skäl för dispens. Dispens bör dock inte regelmässigt ges enbart på grund av funktionsnedsättning och för vilken typ av körning som helst. Myndigheten bör i varje enskilt fall ta ställning till ändamålet med körningen och tyngden i den enskildes behov i förhållande till områdets känslighet och allmänna naturvårds- och friluftslivsintressen.

Det är även enligt 31 § jaktlagen (1987:259) som huvudregel förbjudet att bedriva jakt från motordrivna fortskaffningsmedel. Motordrivna fortskaffningsmedel får inte heller användas för att söka efter, spåra, förfölja eller genskjuta vilt, för att hindra vilt att komma undan eller för att avleda viltets uppmärksamhet från den som jagar. I 20 § jaktförordningen (1987:905) finns dock ett generellt undantag för rullstolsburna personer med bestående funktionsnedsättning att bedriva jakt på vissa däggdjur från motordrivet fordon under förutsättning att motorn är avstängd. Enligt den dåvarande landsbygdsministerns frågesvar 2011/12:270 den 3 januari 2012 gjordes denna avgränsning med hänsyn till bestämmelserna om jakt från motordrivet fordon i EU:s fågeldirektiv (2009/147/EG) och EU:s art- och habitatdirektiv (92/43/EEG). Utöver det generella undantaget finns det möjlighet att i det enskilda fallet ansöka om dispens från förbudet att bedriva jakt från motordrivna fortskaffningsmedel (21 § jaktförordningen).

På uppdrag av regeringen lämnade Naturvårdsverket den 5 juni 2014 ett förslag till en strategi för miljö kvalitetsmålet Storslagen fjällmiljö. För att bemöta de trender som finns och stärka arbetet med att nå miljö kvalitetsmålet

föreslår Naturvårdsverket i skrivelsen (NV-04173-13) ett etappmål med tillhörande åtgärder för följande tre centrala områden: anspråk på fjällområdet, förutsättningar för ett betespräglat fjällandskap samt terrängkörning.

För att minska den negativa påverkan som terrängkörningen ger med skador på mark och vegetation samt buller och andra störningar för djur och människor, föreslås följande etappmål: År 2020 har terrängkörningen på barmark och snö anpassats så att bullerstörning samt mark- och vegetationsskador förebyggts genom tystare fordon och kanalisering. Enligt uppgift från Miljödepartementet har skrivelsen remissbehandlats och kommer att beredas tillsammans med Miljömålsberedningens delbetänkande (SOU 2014:50) Med miljömålen i fokus. Även delbetänkandet har remissbehandlats.

Utskottets ställningstagande

Enligt utskottets mening förefaller de nuvarande reglerna som har redovisats ovan väl avvägda, och utskottet föreslår därför inte någon åtgärd med anledning av motionerna 2014/15:461 (S), 2014/15:1948 (M), 2014/15:2409 (M), 2014/15:2496 (SD) yrkande 7 och 2014/15:2977 (M) yrkandena 12 och 13.

Reservationer

1. Viltmyndighet, punkt 2 (S, MP, V)

av Matilda Ernkrans (S), Isak From (S), Maria Strömkvist (S), Jan-Olof Larsson (S), Monica Haider (S), Jens Holm (V), Marianne Pettersson (S) och Emma Nohrén (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår motion

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD) yrkande 14.

Ställningstagande

Att inrätta nya myndigheter är en direkt budgetfråga. Vi konstaterar även att frågan om hur eventuella myndigheter ska organiseras och utvecklas är en fråga som hanteras av regeringen. Utredningsbetänkandet (2013:71) Viltmyndigheten – jakt och viltförvaltning i en ny tid har remissbehandlats och utredningens remissvar bereds av regeringen. Vi kan konstatera att en majoritet av remissinstanserna har uttalat sig negativt om utredningens förslag. Därutöver har ett arbete redan initierats av regeringen för att förbättra samverkan mellan myndigheterna. Mot den bakgrunden anser vi att frågan kräver ytterligare beredning.

Av den anledningen föreslår vi att motion 2014/15:2974 (C, M, FP, KD) yrkande 14 lämnas utan vidare åtgärd i avvaktan på resultatet av det pågående arbetet.

2. Hållbar jaktpolitik, punkt 3 (C)

av Lena Ek (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2543 av Eskil Erlandsson (C) yrkande 1.

Ställningstagande

I Sverige har vi en stor artrikedom och livskraftiga viltstammar. Möjligheterna som vår natur erbjuder med rekreation, motion och jakt innebär också ett stort ansvar att bruka och nyttja naturen på ett sätt som är långsiktigt hållbart. Viltkött är klimatsmart. Det kan därför finnas skäl att förbättra möjligheterna till jakt som både kan säkra den biologiska mångfalden och ge förutsättningar för fler jobb i hela landet. Dessutom behöver vi se till att vi får mer klimatsmart mat på våra köksbord.

Detta bör ges regeringen till känna.

3. Miljöorganisationers talerätt m.m., punkt 4 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkandena 3 och 4 samt avslår motion

2014/15:2534 av Eva Lohman (M).

Ställningstagande

Enligt 16 kap. § 13 miljöbalken ges ideella föreningar rätt att, om de uppfyller lagens kriterier, överklaga vissa domar och beslut som är kopplade till miljöbalken. Dessa föreningar är vanligtvis ideologiskt inriktade och kan ha en tydlig slagsida i en viss riktning. Bestämmelsen är problematisk och påverkar möjligheterna att bedriva en sund viltvård. Vi anser att regeringen bör utreda konsekvenserna av lagstiftningen och återkomma med förslag på hur lagstiftningen och tillämpningen kan förbättras.

Det finns exempel på hur miljöorganisationer får bidrag för att aktivt motverka myndighetsbeslut, vilket är en orimlig ordning. Naturskyddsföreningen får varje år ett bidrag från Naturvårdsverket för att processa om vargjakt i domstol och för att driva frågan i EU. Denna utbetalning bör upphöra.

Detta bör ges regeringen till känna.

4. Jakttider, punkt 5 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:75 av Magnus Persson (SD) delyrkande 2 och avslår motionerna 2014/15:170 av Cecilia Widegren (M) och 2014/15:2378 av Saila Quicklund (M).

Ställningstagande

Morkullejakten vid midsommar är en starkt förankrad jakttradition i Sverige som togs bort vid vårt inträde i EU. Jakten påverkar inte artens bestånd. Morkullan kan inte anses vara en särskilt skyddsvärd art som kräver extraordinära insatser.

I dag är det tyvärr EU:s regler som styr jakten på dessa arter. Regeringen bör arbeta för att få till stånd nya jakttider på morkulla och i förlängningen ta hem alla beslut om jakttider till Sveriges riksdag.

Detta bör ges regeringen till känna.

5. Vildsvinsförvaltning, punkt 6 (M)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M) och Gunilla Nordgren (M).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 10 och avslår motionerna 2014/15:1067 av Betty Malmberg (M) i denna del, 2014/15:1248 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 och 2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Den nationella förvaltningsplanen för vildsvin innehåller information och rekommendationer om hur utfodring och åtling bör gå till. På vissa håll i landet saknas en mer övergripande bild av vildsvinsstammen och hur mycket utfodring och åtling som genomförs. Detta kan orsaka för stor utfodring, vilket gör det svårt att hålla vildsvinsstammen i balans.

Vi föreslår att länsstyrelserna och viltförvaltningsdelegationerna får större möjlighet att inte bara ge rekommendationer utan också utfärda regionala bestämmelser, t.ex. för att reglera vilket avstånd till grannens mark som utfodring får ske på. Regler om utfodring och åtling är lämpliga att besluta om på regional nivå, eftersom situationen skiljer sig kraftigt åt runt om i landet. Att säkra den regionala förankringen är viktigt för att få acceptans för besluten. Regler om utfodring och åtling bör beslutas av berörda länsstyrelser och viltförvaltningsdelegationer för att få en god regional förankring.

Detta bör ges regeringen till känna.

6. Vildsvinsförvaltning, punkt 6 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2014/15:1067 av Betty Malmberg (M) i denna del,

2014/15:1248 av Sten Bergheden (M) yrkande 1 och

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkande 10.

Ställningstagande

Vildsvinsstammen växer kraftigt i Sverige, och det är ett vilt som är mödosamt att förvalta eftersom det är ett nattaktivt och skyggt djur. På sina håll ger vildsvinen upphov till kostsamma skador på areella näringar varför det finns goda skäl att förenkla förvaltningen genom att vara mer tillåtande när det gäller hjälpmedel.

En god vildsvinsförvaltning måste ske i samförstånd med jägarkåren. Fler hjälpmedel bör tillåtas utan besvärliga dispenser t.ex. för åtelkameror och mörkersikten. Fler godkända vildsvinsfällor behöver tas fram. Försäljning av vildsvinskött behöver underlättas genom att man reviderar reglerna för distribution så att jägarna själva kan sälja sitt byte efter godkänd trikinprovtagning, i stället för att det måste ha passerat en vilthanteringsanläggning innan det säljs vidare eller bortskänks.

Detta bör ges regeringen till känna.

7. Jakt på uppfödd fågel, punkt 8 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:684 av Jan Ericson (M).

Ställningstagande

Godsjakt innebär jakt på uppfödda fåglar, exempelvis änder, fasaner och rapphöns. Dessa fåglar föds upp för att släppas fria och jagas. Detta är en form av jakt som kan ifrågasättas och bör ses över.

Detta bör ges regeringen till känna.

8. Grytjakt, punkt 9 (V)

av Jens Holm (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:413 av Birgitta Ohlsson (FP) och avslår motion 2014/15:680 av Jan Ericson (M).

Ställningstagande

Grundläggande för svensk djurskyddslagstiftning är att djur ska behandlas väl och få sina arttypiska behov och beteenden väl tillgodosedda, jämför 2 § djurskyddslagen (1988:534) som anger att djuren inte ska utsättas för onödigt lidande och 4 § som stadgar att djuren ska kunna ha ett arttypiskt beteende. I dag ingår inte vilda djur som jagas i Sverige i djurskyddslagen. Därför har de inte rätten till grundläggande skydd.

I Norge omfattar djurskyddslagen även de vilda djuren. Men alla djur som jagas i Sverige kan inte kategoriseras som vilda djur. Vissa djur rör sig i gränslandet. De jagas, men de är inte fria och vilda djur.

Grytjakt är en grym företeelse som går ut på att jakthundar ska lära sig att driva ut räv ur gryt eller markera var grävlingar gömmer sig. Hundar tränas på levande grävlingar.

I utredningsbetänkandet Ny Djurskyddslag (SOU 2011:75) föreslås förbud mot att använda grävlingar vid träning och prövning av grythundar vid dylik jakt. Sveriges Veterinärförbund är principiellt emot en verksamhet där två djur

hetsas mot varandra och anser att verksamheten inte är förenlig med djurskyddslagen. Ibland skadas även deltagande hundar. Även Jordbruksverket har en negativ inställning. Delar av jägarkåren ställer sig också negativa till grytjakten. Denna form av djurplågeri bör förbjudas.

Detta bör ges regeringen till känna.

9. Dubbelregistrering av jaktområden, punkt 11 (SD)

av Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2014/15:2779 av Anders Forsberg m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna 2014/15:101 av Edward Riedl (M) och 2014/15:1913 av Krister Hammarbergh (M).

Ställningstagande

Staten har under lång tid gett renägare större och större marker till älgjakt på andra ordsbors bekostnad. Älgjakten är och har många gånger varit viktigare för den övriga befolkningens försörjning än för renägarna. Stora delar av det s.k. renbetesområdet har historiskt tillhört fjällbönder, vilket gör dagens ensidiga gynnande av renägare än mer oacceptabelt.

Dubbelregistreringen vid jakt, där flera jaktlag jagar samtidigt inom ett område, är livsfarlig och skapar många konflikter. Sverige bör avskaffa det systemet som på flera områden gynnar renägande samer på den övriga lokalbefolkningens bekostnad. En början är att ge alla bofasta samma rättigheter till jakt (älgjakt) och fiske.

Sverigedemokraterna vill därför att alla som bor på statlig mark där renskötsel är tillåten ska ha samma rättigheter till jakt och fiske oavsett näringstillhörighet och etnisk tillhörighet.

Detta bör ges regeringen till känna.

10. Terrängkörning vid jakt, punkt 12 (M, SD)

av Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M), Anders Forsberg (SD) och Runar Filper (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 12 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD) yrkande 7 och

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M) yrkandena 12 och 13 samt avslår motionerna

2014/15:461 av Helén Pettersson i Umeå (S),

2014/15:1948 av Krister Hammarbergh (M) och

2014/15:2409 av Finn Bengtsson m.fl. (M).

Ställningstagande

Det finns ca 200 jägare med funktionsnedsättning i Sverige som har behov av ett motorfordon för att kunna jaga. Fordonet behöver under jakten framföras i terräng, och för detta krävs dispens.

Ansökan om dispens lämnas till länsstyrelsen i det berörda länet. I en del län gäller dispensen hela länet, medan den i andra län gäller enbart på den egna jaktmarken. Dispensens giltighetstid är oftast maximalt fem år. Att dispensen gäller ett visst markområde en kort tid, fem år, innebär för en person med funktionsnedsättning att han eller hon enbart kan jaga på det område han eller hon har sökt för. En aktiv jägare med funktionsnedsättning kan ha ett stort antal dispenser.

En beviljad dispens bör gälla för jakt med motordrivet fordon i hela Sverige under fem år.

I fråga om alla arter som finns med i art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet krävs det dispenser för att få jaga med hjälp av t.ex. en fyrhjulning. Om man ska jaga arter som inte finns med i något av ovanstående direktiv, t.ex. klövviltsarter, räv, grävling eller fälthare, krävs inget undantag från direktiven. Det krävs dock fortfarande en dispens från terrängkörningsförordningen.

Det är möjligt för rullstolsburna personer med bestående rörelsehinder att jaga vissa djur från ett motordrivet fordon utan särskilt tillstånd. Ytterligare steg bör tas för att förenkla jakten för personer med funktionsnedsättning genom en översyn av EU:s art- och habitatdirektiv och fågeldirektiv för att få enklare regler på detta område.

Detta bör ges regeringen till känna.

Särskilt yttrande

Miljöorganisationers talerätt m.m., punkt 4 (M, C, KD)

Lena Ek (C), Ulf Berg (M), Johan Hultberg (M), Åsa Coenraads (M), Gunilla Nordgren (M) och Magnus Oscarsson (KD) anför:

Det är vår mening att de rättsprocesser som i dag pågår i EU-domstolen vad gäller Århuskonventionens förhållande till EU-rätten ska slutföras innan rättsläget kan slås fast.

BILAGA

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden 2014/15

2014/15:32 av Nina Lundström (FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om jaktturism samt respekt för renskötsel och samisk kultur och historia.

2014/15:75 av Magnus Persson (SD):

- Del 2 Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att återställa jakttiden på korp och morkulla och om beslut om jakttider.

Förslaget behandlas i den del det avser morkulla.

2014/15:76 av Magnus Persson (SD):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda fällfångst av vildsvin.

2014/15:101 av Edward Riedl (M):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn av dubbelregistreringen av jaktområden.

2014/15:170 av Cecilia Widegren (M):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att fullfölja arbetslinjen genom att flytta älgjaktspremiären från en måndag till en lördag.

2014/15:413 av Birgitta Ohlsson (FP):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbjuda grytjakt.

2014/15:461 av Helén Pettersson i Umeå (S):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ändring i terrängkörningsförordningen.

2014/15:663 av Jan Ericson (M):

- Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla modernare jaktmetoder.

2014/15:664 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fångst av vilda djur med levande lockfåglar.

2014/15:680 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över utförandet av grytjakt.

2014/15:684 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över gods jakt på uppfödda fåglar.

2014/15:685 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över regelverket för levandefångst i fällor eller snaror.

2014/15:1067 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla och sänka kostnaderna för tillståndsgivning av olika slag då det gäller jakt på vildsvin.

2014/15:1248 av Sten Bergheden (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att göra en översyn av jaktlagstiftningen för att tillåta en ökad jakt på vildsvin.

2014/15:1913 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa den s.k. dubbelregistreringen vid älgjakt på mark ovan odlingsgränsen.

2014/15:1948 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra i terrängkörningsförordningen för att underlätta för funktionsnedsattas möjlighet att delta i jakt.

2014/15:2330 av Saila Quicklund (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydligare krav på länsstyrelserna att inte höja prisnivåerna för jakt på statens marker mer än kostnadsprisindex.

2014/15:2378 av Saira Quicklund (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga en framflyttning av jaktpremiären för ripjakt.

2014/15:2409 av Finn Bengtsson m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att göra det enklare för personer med funktionsnedsättning att få jaga.

2014/15:2496 av Runar Filper m.fl. (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att underlätta förvaltningen av vildsvin.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Naturvårdsverket inte ska bemyndigas rätt att betala ut medel till miljöorganisationer i avsikt att överklaga viltvårdsbeslut.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta utreda konsekvenserna av att miljöorganisationer har talerätt i vissa viltvårdsfrågor.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att terrängkörningsförordningen reformeras i syfte att jägare med funktionsnedsättning ska undslippa byråkratiska hinder för att framföra motorfordon i terrängen i samband med jakt.

2014/15:2534 av Eva Lohman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga möjligheterna till en ändring av meriter och utbildning för eftersökshund på skadeskjutet klövvilt.

2014/15:2543 av Eskil Erlandsson (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en hållbar jaktpolitik.

2014/15:2779 av Anders Forsberg m.fl. (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla som bor på statlig mark där renskötsel är tillåten ska ha samma rättigheter till jakt och fiske oavsett näringsstillhörighet och etnisk tillhörighet.

2014/15:2974 av Lena Ek m.fl. (C, M, FP, KD):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att samla viltförvaltning och jaktfrågor i en ny myndighet.

2014/15:2977 av Ulf Berg m.fl. (M):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om utfodring av vildsvin med god regional förankring.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att införa dispens från terrängkörningslagen vid funktionsnedsättning.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett generellt undantag från art- och habitat- samt fågeldirektivets bestämmelser om möjligheterna att använda sig av ett motordrivet fordon vid funktionsnedsättning.